

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни

“ Соціальне страхування”

для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр»

денної та заочної форм навчання спеціальностей

072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та

071 «Облік і оподаткування»

Методичні вказівки до виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни „Соціальне страхування ”для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та 071 «Облік і оподаткування / Укл.Олійник Т.О., Чередниченко Н.О – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2019 – 121с.

Укладачі: Т.О. Олійник, к.е.н., доц
Н.О. Чередниченко, ст. викладач

Рецензент: В.Г.Бабенко-Левада, к.е.н, доц.

Відповідальний за випуск: Н.О. Чередниченко, ст. викладач

Затверджено
на засіданні кафедри
“Фінанси, банківська справа
та страхування”
Протокол № 1
від 27.08.19 р.

Рекомендовано
до видання НМК
факультету Економіки
та управління
Протокол № 22
від 25.09.2019р.

ЗМІСТ

ВСТУП		4
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ		8
ТЕМА 1.	Сутність, принципи й роль соціального страхування	15
ТЕМА 2.	Державне регулювання соціального страхування	19
ТЕМА 3.	Фінансове забезпечення соціального страхування	24
ТЕМА 4.	Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	30
<i>Тема 5.</i>	Страхування на випадок безробіття	47
<i>Тема 6.</i>	Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання	56
<i>Тема 7</i>	Медичне страхування	65
<i>Тема 8.</i>	Пенсійне страхування	72
<i>Тема 9</i>	Зарубіжний досвід у сфері соціального страхування	83
ПЕРЕЛІК ТЕМ ДОПОВІДЕЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ		86
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		89
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ		113
ДОДАТКИ		119

ВСТУП

Дисципліна “Соціальне страхування” відноситься до циклу професійно орієнтованих дисциплін. Вона вивчає теоретичні основи діяльності суб’єктів системи соціального страхування, а також функції, особливості організації та здійснення окремих видів соціального страхування в Україні.

Мета : формування системи базових знань з питань соціального забезпечення громадян через механізм соціального страхування, надання знань, необхідних для опанування механізму організації та фінансового забезпечення соціального страхування. Це необхідно майбутньому спеціалісту, щоб оволодіти практикою використання фінансових інструментів, а також уміти оцінювати й аналізувати соціальну політику, що проводиться в країні.

Предмет: фінансові відносини, що виникають у процесі формування і використання фондів соціального страхування.

Завдання: вивчення сутності та ролі соціального страхування; управління діяльністю фондів соціального страхування; умов страхування на випадок втрати працездатності та безробіття, медичного та пенсійного страхування, страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; набуття вмінь розрахунків матеріального забезпечення та фінансування соціальних послуг. У процесі викладання дисципліни вирішуються такі завдання:

- з’ясувати об’єктивну необхідність, сутності та ролі соціального страхування;
- опанувати особливості соціального страхування;
- засвоїти умови страхування на випадок втрати працездатності та безробіття, медичного та пенсійного страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;
- набути знань з управління діяльністю фондів соціального страхування;
- засвоїти організаційну структуру соціального страхування та особливості глобалізаційних проявів в ній;

- знати необхідність, значення та методи державного регулювання соціального страхування;
- навчитися правильно застосовувати методичний інструментарій розрахунку матеріального забезпечення;
- уміти грамотно співпрацювати зі спеціалістами інститутів інфраструктури соціального сектору;
- орієнтуватися в особливостях соціального страхування країн ближнього і дальнього зарубіжжя.

Навички та уміння, якими має володіти студент внаслідок вивчення дисципліни

У процесі вивчення дисципліни «Соціальне страхування» у студентів формуються наступні компетентності:

- **глобальні компетентності:**
  - знання особливостей і тенденцій розвитку загальнообов'язкового державного соціального страхування;
  - вміння проводити дослідження сучасних тенденцій розвитку соціального страхування;
  - критично мислити та генерувати креативні ідеї, вирішувати важливі соціальні проблеми на інноваційній основі;
  - обізнаність і поважне ставлення до особливостей функціонування соціального страхування в культурі різних народів;
- **загальні системні компетентності:**
  - здатність до навчання та самоосвіти з питань загальнообов'язкового державного соціального страхування;
  - формування дослідницьких навичок та умінь у сфері соціального страхування;
  - уміння креативного вироблення ідей соціального страхування;

- формування навичок критичного мислення з питань соціального страхування;
- здатність працювати самостійно;
- ініціативність, бажання досягти успіху на основі високої якості роботи;
- навички планування навчальної та дослідницької роботи;

- **ключові міжособистісні компетентності:**

- навички міжособистісних комунікацій;
- формування навичок командної роботи;
- позитивне ставлення і трудова етика;
- здатність до критики і самокритики.

В результаті вивчення дисципліни «Соціальне страхування» студенти повинні

ЗНАТИ:

- категоріальний та понятійний апарат дисципліни «Соціальне страхування»;
- економічну природу соціального страхування, його функції та принципи;
- права та обов'язки суб'єктів загальнообов'язкового соціального страхування;
- систему формування та використання фондів загальнообов'язкового соціального страхування, види матеріального забезпечення та соціальних послуг;
- визначати страховий стаж, страхові внески;
- проводити розрахунки матеріального забезпечення;
- розбіжності та спільні риси соціального і комерційного страхування;
- сутність соціального ризику та його класифікацію;
- особливості розвитку соціального страхування;
- передумови (ознаки) соціального страхування за еволюційними етапами розвитку, організаційну структуру соціального страхування та його функції;
- особливості діяльності соціальних фондів;
- характерні риси суб'єктів соціального страхування;
- методи державного регулювання соціального страхування;
- особливості правового забезпечення соціального страхування в Україні;
- особливості проведення соціального страхування на випадок безробіття, тимчасової, постійної втрати працездатності, медичного страхування, пенсійного

страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;

- тенденції розвитку соціального страхування в світі та його вплив на розвиток соціального страхування в Україні;

- вміти використовувати набуті знання з даної дисципліни.

а також **УМІТИ:**

• орієнтуватися в законодавчо-нормативних актах, що регулюють відносини у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні;

• аналізувати сучасний стан соціального захисту населення;

• розраховувати матеріальне забезпечення за видами страхування;

• узагальнювати тенденції і закономірності розвитку вітчизняного та іноземного; загальнообов'язкового державного соціального страхування

• визначати тенденції розвитку соціального страхування в Україні;

• формувати цілісне бачення організаційної структури соціального страхування, орієнтуватися в особливостях діяльності соціальних фондів;

• визначати основні умови соціального страхування на випадок безробіття, у старості, з тимчасової чи постійної втрати працездатності, медичного страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;

• визначати тенденції розвитку зарубіжного досвіду соціального страхування та особливості його впливу на соціальне страхування в Україні;

• узагальнювати тенденції і закономірності розвитку вітчизняного та світового соціального страхування;

• використовувати знання зі соціального страхування для особистого захисту від соціальних ризиків;

• використовувати знання зі соціального страхування для вирішення професійних завдань.

Набуття знань з дисципліни «соціальне страхування» є обов'язковим для здобуття освіти бакалаврського рівня для студентів, що навчаються за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю (іспиту) за 100-бальною шкалою. Розподіл балів, що присвоюються студентам, здійснюється відповідно до таблиці 1.1

Таблиця 1.1. - Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модуль 1									Модуль 2 (Індивідуальн	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	15	20	100
5	5	5	5	6	6	6	6	6				

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється відповідно до таблиці 1.2

Таблиця 1.2 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81		C
67-74	Задовільно	D
60-66		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється за 80-бальною шкалою за результатами:

- виконання завдань для самостійного опрацювання теоретичного матеріалу – 10 балів;
- робота студентів на практичних заняттях – 40 балів;
- виконання модульних контрольних завдань – 15 балів;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання – 15 балів.

Розподіл балів за темами та видами роботи студентів здійснюється відповідно до таблиці А.1 додатку А.

1.1. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Поточне оцінювання самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни здійснюється за 1-бальною шкалою. Об'єктом поточного контролю самостійної роботи є:

- конспектування окремих питань теми (максимальна оцінка – 1 бал).

Критерії оцінювання:

- наявність конспекту теоретичного матеріалу у повному обсязі – 1 бал;
- відсутність конспекту або неповне конспектування теоретичного матеріалу – 0 балів.

1.2. Критерії оцінювання роботи студентів під час практичних занять

Поточне оцінювання знань студентів під час **теоретичного заняття** здійснюється за 4-бальною шкалою. Об'єктом контролю роботи студентів на теоретичному занятті є:

- рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах (максимальна оцінка – 2 бали);
- активність студентів при обговоренні питань та ситуаційного завдання (максимальна оцінка – 1 бал);
- результати тестування (максимальна оцінка – 1 бал).

Шкала оцінювання рівня знань, виявленого студентом у відповідях і виступах становить: 0; 0,25; 0,5; 0,75; 1 балів.

Критерії оцінювання:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- обізнаність з основною та додатковою літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації.

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Шкала оцінювання активності студентів при обговоренні питань теоретичного заняття та ситуаційного завдання становить: 0;1 бал.

Критерії оцінювання:

- кількість відповідей – одна чи більше – 1 бал;
- відсутність відповідей – 0 балів.

Для оцінювання **рівня знань студентів за результатами тестування** за кожною темою навчальної дисципліни використовуються такі критерії:

- 80 – 100% правильних відповідей – 1 бал;
- від 60 до 79 % правильних відповідей – 0,75 бала;
- від 40 до 59 % правильних відповідей – 0,5 бала;
- від 20 до 39 % правильних відповідей – 0,25 бала;
- до 19 % правильних відповідей – 0 балів.

Якщо студент за результатами семінарського заняття не отримав жодного балу або був відсутнім на занятті, він повинен додатково (під час проведення поточних консультацій) відпрацювати навчальний матеріал з теми семінарського заняття.

Поточне оцінювання знань студентів під час **практичного заняття** здійснюється за 4-бальною шкалою. Об'єктом контролю роботи студентів на семінарському занятті є:

- рівень знань, виявлений студентом при вирішенні ситуаційного завдання.

Шкала оцінювання рівня аналізу ситуаційного завдання становить: 0; 0,3; 0,4; 1 балів.

Критерії оцінювання:

- точність вирішення завдання – 0,3 бала;
- повнота вирішення завдання – 0,3 бала;
- ступінь обґрунтованості відповіді – 0,4 бала;
- відсутність аналізу – 0 балів.

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

1.3. Критерії оцінювання модульного контролю

Завдання до модульного контролю передбачають відповідь на теоретичне питання, аналіз ситуаційного завдання та проведення тестування за змістовними модулями. З дисципліни «Соціальне страхування» передбачається виконання одного модульного завдання впродовж (максимальна оцінка – 15 балів).

Шкала оцінювання рівня знань, виявленого студентом при аналізі ситуаційного завдання становить: 0;1; 2; 3; 4; 5; 6 балів.

Критерії оцінювання:

- точність вирішення завдання;
- повнота вирішення завдання;
- ступінь обґрунтованості відповіді.

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Шкала оцінювання рівня знань, виявленого студентом при виконанні тестового завдання становить: 0 – 4 балів.

Критерії оцінювання:

- 80 – 100% правильних відповідей – 4 бала;
- від 60 до 79 % правильних відповідей – 3 бала;
- від 40 до 59 % правильних відповідей – 2 бала;
- від 20 до 39 % правильних відповідей – 1 бал;
- до 19 % правильних відповідей – 0 балів.

1.4. Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Індивідуальна робота студентів за модулем 2 виконується у межах наукової тематики кафедри фінанси і кредит, індивідуальних планів викладачів, тематики студентської науково-дослідної групи. Шкала оцінювання становить: 0; 2; 3; 5; 10; 15 балів.

Критерії оцінювання:

- наявність бібліографічного огляду наукової літератури (максимальна оцінка – 3 бали);
- наявність наукової доповіді і тез доповіді (максимальна оцінка – 57 балів);
- виступ на студентській науковій конференції (максимальна оцінка – 5 бали).

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів. Результати поточного контролю знань та компетенцій студентів вносяться до відомості обліку поточної і підсумкової успішності і враховуються при виставленні підсумкового балу.

1.5. Критерії оцінювання заліку

Залік проводиться у письмовій формі. Питання до заліку складаються на основі програми навчальної дисципліни «Соціальне страхування». Екзаменаційний білет включає:

- два теоретичних запитання за програмою курсу (максимальна оцінка – 10 балів);
- два ситуаційних завдання (максимальна оцінка – 10 балів).

Оцінювання знань студентів на заліку здійснюється за 20-бальною шкалою.

Для *оцінювання рівня* відповідей студентів на *теоретичні запитання* використовуються такі критерії:

- виявлення всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; засвоєння основної і додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни;

виявлення творчих здібностей в розумінні, викладі і використанні теоретичного матеріалу – 5 балів;

— виявлення глибокого знання програмного матеріалу; засвоєння основної і додаткової літератури; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни – 4 бали;

— виявлення знань основного програмного матеріалу; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни – 3 бали;

— володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни – 2 бали;

— виявлення помилок в знаннях програмного матеріалу, володіння окремими поняттями, методиками та інструментами, передбаченими програмою дисципліни – 1 бал;

— виявлення значних прогалин в знаннях основного програмного матеріалу; слабе володіння окремими поняттями, методиками та інструментами програмного матеріалу, допускаючи при їх використанні принципові помилки – 0 балів.

Шкала оцінювання рівня знань, виявленого студентом при **аналізі ситуаційного завдання** становить: 0-5 балів.

Критерії оцінювання:

— точність вирішення завдання – 2 бали;

— повнота вирішення завдання – 1 бал;

— ступінь обґрунтованості відповіді – 2 бали;

— відсутність аналізу – 0 балів.

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів. Оцінювання знань та компетенцій студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі результатів поточного і підсумкового контролю – іспиту.

Студент денної форми навчання має право не складати іспит та отримати загальну підсумкову оцінку, якщо він виконав протягом семестру усі види навчальної роботи з дисципліни без порушення встановлених термінів і набрав 60 і більше балів. В іншому разі він повинен обов'язково складати іспит. Перескладання

позитивної загальної підсумкової оцінки з дисципліни з метою її підвищення не дозволяється. Якщо студент має загальну підсумкову оцінку з дисципліни «FX» за шкалою ECTS, то він допускається до складання академічної заборгованості і повинен її ліквідувати (за денною формою навчання) протягом перших двох тижнів наступного семестру.

Якщо при перескладенні студент отримує оцінку «FX» за шкалою ECTS, то протягом наступних двох тижнів він має право перескласти іспит з дисципліни в комісії, яка призначається розпорядженням декана факультету. У разі повторного отримання оцінки «FX» або «F» за шкалою ECTS студент не допускається до вивчення нових дисциплін без укладання з академією договору на повторне вивчення курсу та може продовжити навчання у наступних семестрах, якщо він має не більше двох заборгованостей.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ»

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ І РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Питання для обговорення

- 1.1. Сутність соціального страхування.
- 1.2. Функції соціального страхування.
- 1.3. Класифікація соціального страхування.
- 1.4. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
- 1.5. Зародження соціального страхування в Україні.

Завдання для розрахунків

Завдання 1. Скласти схему взаємозв'язку Закону України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про страхування».

Завдання 2. Скласти схему взаємозв'язку Закону України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» і Закону України «Про соціальні послуги».

Тестові завдання

1. Джерела формування грошових Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- а) страхові внески;
- б) кошти з бюджету;
- в) інші кошти.

2. Основними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:

- а) пенсійне страхування;

- б) медичне страхування;
- в) страхування на випадок безробіття;
- г) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
- г) страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання;

- д) недержавне соціальне страхування;
- е) інші види страхування, визначені законами України.

3. Кошти цільових страхових фондів:

- а) входять до складу Державного бюджету України;
- б) не входять до складу Державного бюджету України;
- в) використовуються тільки за цільовим призначенням.

4. Тарифи обов'язкових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування встановлюються:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Міністерством праці та соціальної політики України.

5. Розподіл відрахувань у Фонд соціального страхування України визначає:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) усі відповіді правильні.

6. Визначити поняття «соціальне страхування»:

а) комбінація програми пенсійних заощаджень, програми страхування та програми перерозподілу національного доходу;

б) система економічних відносин, за допомогою якої формуються та використовуються фонди грошових засобів для матеріального забезпечення непрацездатних;

в) комплекс законодавче закріплених соціальних норм, що гарантує держава окремим верствам населення, а також за певних економічних умов усім членам суспільства.

7. Добрати до наступних понять правильні варіанти визначення: 1) страховий ризик; 2) страховий випадок; 3) страховий стаж.

а) подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася та з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі;

б) певна подія, на випадок якої проводиться страхування та яка має ознаки ймовірності та випадковості настання;

в) період, протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та відбувається перерахування внесків на страхування.

8. До функцій соціального страхування як складової соціальної політики належать:

а) компенсаційна;

б) превенції;

в) захисна;

г) відтворювальна;

г) перерозподільна;

д) стабілізуюча;

е) контрольна;

є) формування страхового фонду.

9. Організація соціального страхування базується на принципах:

а) особистої відповідальності;

б) солідарності;

в) добровільності;

г) неприбутковості страхових операцій для страхувальника;

г) обов'язковості;

д) контрибуції;

е) організаційного самоуправління;

є) суброгації;

ж) державного регулювання.

10. Державні цільові фонди поділяють на:

- а) спеціальні;
- б) економічні;
- в) соціальні;
- г) політичні.

Теми рефератів

1. Суспільно-економічна необхідність соціального страхування.
2. Соціальне страхування як фінансова категорія.
3. Загальнообов'язкова та добровільна форми соціального страхування.
4. Загальні принципи соціального страхування.
5. Класифікація соціальних послуг та матеріального забезпечення за кожним із видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.
6. Обставини, за яких припиняється надання допомоги в рамках соціального страхування.

Контрольні запитання

- 1 Визначте місце соціального страхування в системі соціального захисту населення.
- 2 Поясніть співвідношення категорій: соціальне забезпечення, соціальне страхування, соціальна допомога.
- 3 Яка сутність соціального страхування ?
- 4 Що являють собою соціальні, економічні та правові аспекти соціального страхування?
- 5 Назвіть функції, властиві соціальному страхуванню.
- 6 Визначте особливості соціального страхування.
- 7 Яке місце займає соціальне страхування у фінансовій системі України та його роль ?
- 8 Як зароджувалося соціальне страхування ?
- 9 Назвіть принципи системи соціального страхування Бісмарка.
- 10 Які принципи соціального забезпечення запропонував Беверидж?
- 11 Які етапи розвитку соціального страхування в СРСР?
- 12 У чому проявлялися особливості соціального забезпечення в СРСР?

ТЕМА 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Питання для обговорення

- 2.1. Правове забезпечення страхування в Україні.
- 2.2. Мета, причини, етапи реформи сучасної системи соціального забезпечення.
- 2.3. Органи нагляду та контролю в системі державного пенсійного страхування.

Завдання для розрахунків

Завдання 1. Роль та місце Кабінету Міністрів України в державному регулюванні розвитку соціального страхування.

Тестові завдання

1. Джерелами фінансування соціальної сфери є:
  - а) Державний бюджет;
  - б) страхові фонди;
  - в) місцеві бюджети;
  - г) власні доходи організацій та установ соціальної сфери (самофінансування).
2. Управління страховими фондами здійснюється:
  - а) Верховною Радою України;
  - б) Кабінетом Міністрів України;
  - в) державою та представниками суб'єктів соціального страхування.
3. Яка послідовність з огляду на субординацію нижче наведених правових актів:
  - а) міжнародні угоди, що містять положення із соціального страхування;
  - б) Конституція України;
  - в) постанови Уряду;
  - г) рішення міністерств і відомств України;
  - г) Цивільний кодекс України;
  - д) Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»?

4. Метою державного регулювання та нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є:

- а) проведення єдиної та ефективної державної політики у цій сфері;
- б) забезпечення реалізації прав громадян на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;
- в) створення умов для ефективного функціонування та розвитку системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- г) забезпечення дотримання суб'єктами системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування вимог законів, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- г) адаптація системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування до міжнародних стандартів;
- д) усі відповіді правильні.

5. За дотриманням норм Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі та щодо взаємодії Пенсійного фонду з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування (ФЗДСС) державне регулювання здійснює:

- а) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики та його територіальні органи;
- б) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;
- в) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України.

6. Державне регулювання та нагляд щодо цільового використання коштів Пенсійного фонду здійснюють:

- а) Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- б) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;

в) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

7. Державне регулювання та нагляд щодо дотримання норм Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування здійснює:

а) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;

б) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

в) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики та його територіальні органи.

8. Державне регулювання та нагляд за діяльністю компаній з управління активами в частині управління пенсійними активами, радника з інвестиційних питань здійснює:

а) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів та його територіальні органи та Рахункова палата;

б) Національний банк України та Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

в) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

9. Державне регулювання та нагляд за діяльністю зберігача та уповноваженого банку здійснює:

а) Національний банк України та Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;

б) Національний банк України та Державна комісія з цінних паперів фондового ринку;

в) Національний банк України, центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата.

10. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення, за діяльністю недержавних пенсійних фондів, страхових організацій та банківських установ здійснює:

а) виплату пенсій;

б) матеріальне забезпечення;

в) соціальні послуги за умови сплати страхових внесків до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Теми рефератів

- 1.Прямі та непрямі методи державного регулювання соціального страхування.
- 2.Поняття про правове регулювання соціального страхування.
- 3.Цілі та принципи формування державних соціальних стандартів і нормативів.
- 4.Основні державні соціальні гарантії.
- 5.Фінансове забезпечення надання державних соціальних гарантій.
- 6.Поняття про соціальне партнерство та його роль у системі державного регулювання соціального страхування.

Термінологічний словник

Державне регулювання – це важливий елемент управління соціальним страхуванням, формуванням та використанням коштів державних соціальних фондів.

Фінансовий механізм регулювання соціального страхування – це сукупність фінансових методів, форм та важелів управління фінансовими ресурсами, що призначені для матеріального забезпечення громадян у разі настання страхових випадків.

Фінансові методи – планування, прогнозування, формування бюджету.

Фінансові важелі – страхові внески, страхові тарифи, доходи.

Правове забезпечення – Укази Президента України, Закони України, постанови Кабінету Міністрів, накази міністерств,накази фондів тощо.

Нормативне забезпечення – методичні рекомендації, інструкції, розробки, норми.

Інформаційне забезпечення – інформація про платників внесків, отримувачів матеріального забезпечення, та надання соціальних послуг, рух грошей тощо.

Юридичні особи – підприємства, організації незалежно від форми власності на яких зайняті працівники. В процесі здійснення страхування вони вступають в певні економічні, правові та організаційні відносини.

Суб'єктами загальнообов'язкового державного соціального страхування є застраховані громадяни, а в окремих випадках – члени їх сімей та інші особи, страхувальники і страховики.

Застрахованою особою – є фізична особа, на користь якої здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Страхувальниками за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням є роботодавці та застраховані особи.

Страховиками є цільові страхові фонди з окремих видів соціального страхування.

Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб.

Контрольні запитання

- 1 Що таке фінансовий механізм регулювання соціального страхування?
- 2 Які складові фінансових методів?
- 3 У чому виражається правове, нормативне та інформаційне забезпечення регулювання?
- 4 Яка правова база соціального страхування в Україні?
- 5 Що таке загальнообов'язкове державне соціальне страхування?
- 6 Які види державного соціального страхування виділяють залежно від страхового випадку?
- 7 Назвіть принципи організації загальнообов'язкового державного соціального страхування.
- 8 Які є суб'єкти та об'єкти державного соціального страхування?
- 9 Перелічіть основні категорії соціального страхування.
- 10 Які види матеріального забезпечення та соціальних послуг надаються за державним соціальним страхуванням?

ТЕМА 3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Питання для обговорення

- 3.1. Впровадження єдиного соціального внеску.
- 3.2. Особливості розвитку державної системи страхового фонду документації.
- 3.3. Реформування системи пенсійного забезпечення.
- 3.4. Впровадження державних соціальних стандартів у сфері медичного обслуговування.

Завдання для розрахунків

Завдання 1. Скласти організаційну структуру фондів соціального страхування.

Завдання 2. Проаналізувати розвиток нормативно-законодавчого забезпечення становлення соціального страхування в Україні.

Тестові завдання

1. Прийняття Закону України «Про соціальні послуги» дозволить:
  - а) усунути прогалину у чинному законодавстві України щодо регулювання правовідносин, які виникають при наданні соціальних послуг;
  - б) визначити порядок і умови надання соціальних послуг, права та обов'язки суб'єктів, які надають соціальні послуги;
  - в) співвіднести існуючі гарантії населенню з нормами чинного законодавства.
2. Персоніфікований облік системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування — це:
  - а) фінансовий аналіз коротко- і довгострокових наслідків функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що містить прогноз фінансових потоків, оцінку фінансових зобов'язань, довгостроковий прогноз стану та стабільності системи, докладний аналіз коротко- і довгострокових фінансових наслідків будь-яких змін у цій системі;

б) одиниця виміру загальної вартості пенсійних активів Накопичувального фонду, що накопичені та обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, яка застосовується для визначення вартості пенсійних активів на момент їх оцінки;

в) організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в порядку, визначеному Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

3. У разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі у зв'язку із спрямуванням частини страхових внесків до Накопичувального фонду такий дефіцит покривається за рахунок коштів:

- а) страхових, банківських установ;
- б) місцевих бюджетів;
- в) недержавного пенсійного забезпечення;
- г) Державного бюджету України.

4. У разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі (перевищення видатків над доходами, у тому числі з урахуванням резерву коштів Пенсійного фонду) у зв'язку із спрямуванням частини страхових внесків до Накопичувального фонду такий дефіцит покривається за рахунок коштів Державного бюджету України та має назву:

- а) компанія з управління активами;
- б) основні напрями інвестиційної політики;
- в) тендер;
- г) персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- г) чиста вартість одиниці пенсійних активів.

5. Періодичні пенсійні виплати, які здійснюються з установленими інтервалами часу до того моменту, поки не настане певна подія, визначена у відповідному договорі називаються:

- а) довічна пенсія;

- б) інвестиційна декларація;
- в) одноразова пенсійна виплата;
- г) пенсія на визначений строк;
- г) ануїтет.

6. Саморегулююча організація адміністраторів недержавних пенсійних фондів — це:

- а) страховик, який отримав ліцензію на страхування життя;
- б) неприбуткова організація (непідприємницьке товариство), що створюється з метою встановлення професійних стандартів діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, захисту та представлення інтересів своїх членів, а також учасників недержавних пенсійних фондів;
- в) недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа — роботодавець або декілька юридичних осіб — роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники. Учасниками цього фонду можуть бути виключно фізичні особи, які перебувають (перебували) у трудових відносинах з роботодавцями-засновниками та роботодавцями-платниками цього фонду.

Теми рефератів

- 1 Проблеми соціального страхування.
- 2 Напрямки реформування соціального страхування.

Термінологічний словник

Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб;

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках,

передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

Застрахована особа – фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок;

Максимальна величина бази нарахування єдиного внеску – максимальна сума доходу застрахованої особи, що дорівнює сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом, на яку нараховується єдиний внесок;

Мінімальний страховий внесок – сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця;

Недоїмка – сума єдиного внеску, своєчасно не нарахована та/або не сплачена у строки, встановлені законодавством, обчислена територіальними органами Пенсійного фонду України;

Пенсійний фонд України – орган, уповноважений вести облік платників єдиного внеску, забезпечувати збір та ведення обліку страхових коштів, контролювати повноту та своєчасність їх сплати, вести Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування;

Посвідчення застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування – спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, який забезпечує документування, збереження і використання індивідуальної інформації про набуті застрахованою особою права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, на якому може зберігатися інша інформація для забезпечення захисту прав застрахованих осіб на отримання коштів та послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням;

Страхові кошти – кошти, які формуються за рахунок сплати єдиного внеску та надходжень від фінансових санкцій (штрафів та пені);

Страхувальники – роботодавці та інші особи, які зобов'язані сплачувати єдиний внесок.

Практичні завдання

Завдання 1

Визначити розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за березень 2018 р. за умови, що на підприємстві «Мрія» працює 10 працівників, із них 5 найманих працівників-інвалідів...

Зарплата найманих працівників- працівників:

1. Петренко С.М. – 4 200 грн.;
2. Дяченко Т.Ю. – 5 300 грн.;
3. Іващенко О.П. – 12 720 грн.;
4. Станіславенко Т.П. – 12 400 грн.;
5. Романенко Т.П. – 13 500 грн.

Заробітна плата інших найманих: інвалідів

1. Сидоренко Ю.П. –6 900 грн.;
2. Пилипенко С.С. –5 600 грн.;
3. Ткаченко Т.Л. – 4 200 грн.;
4. Цикунов С.С. – 5 100 грн.;
5. Швець В.В. – 5 701 грн.

Завдання 2

Визначити розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за травень 2018 р. за умови, що на підприємстві «УТОГ» працює 10 працівників, із них 5 найманих працівників-інвалідів.

Зарплата найманих працівників-інвалідів:

1. Сидоренко Ю.П. –5 100 грн.;
2. Пилипенко С.С. – 4 690 грн.;
3. Ткаченко Т.Л. – 8 200 грн.;
4. Цикунов С.С. – 5 100 грн.;
5. Швець В.В. – 6 700 грн.

Заробітна плата інших найманих працівників:

1. Петренко С.М. – 12 200 грн.;
2. Дяченко Т.Ю. – 11 300 грн.;
3. Іващенко О.П. – 8 720 грн.;
4. Станіславенко Т.П. – 5 200 грн.;
5. Романенко Т.П. – 4 502 грн.

Завдання 3

1. Визначити розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за червень 2018р. за умови, що на підприємстві «Троянда», що входить до Українського товариства організації глухих (УТОГ) працює 8 працівників, із них 5 найманих працівників-інвалідів. Зарплата найманих працівників-інвалідів: 1.Петренко С.М. – 4 200 грн.;

2. Дяченко Т.Ю. – 7 300 грн.;

Заробітна плата інших працівників:

3. Іващенко О.П. – 6 720 грн.;
4. Станіславенко Т.П. – 3200 грн.;
5. Романенко Т.П. – 5 500 грн.
6. Сидоренко Ю.П. – 5 900 грн.;
7. Пилипенко С.С. – 14 890 грн.;
8. Ткаченко Т.Л. 4 203 грн.

Контрольні запитання

1 Які існують проблеми соціального страхування в Україні в умовах трансформаційних перетворень?

2 Які види державного обов'язкового соціального страхування вже запроваджено?

3 Які особливості реформованої пенсійної системи України?

4 Які напрями подальшого удосконалення пенсійного страхування?

5 Які проблеми та напрями удосконалення соціального страхування з тимчасової втрати працездатності?

9 Чи є досконалою організаційна структура системи соціального страхування?

10 Що таке єдиний соціальний податок та які його переваги?

ТЕМА 4. СТРАХУВАННЯ В ЗВ'ЯЗКУ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Питання для обговорення

- 4.1. Суть страхування тимчасової втрати працездатності.
- 4.2. Суб'єкти загальнообов'язкового державного страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
- 4.3. Страховий випадок, страховий ризик та страховий стаж при страхуванні тимчасової втрати працездатності.
- 4.4. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
- 4.5. Джерела формування коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням.

Завдання для розрахунків

Завдання 1 Працівник Супрун І І хворів з 7 по 27 вересня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2017

вересень 5950 грн.;

жовтень 3750 грн.;

листопад 3850 грн.;

Грудень 4800 грн

2018

Січень 4931 грн.;

Лютий 4550 грн.;

Березень 4050 грн.;

Квітень 4550 грн.;

Травень 4750 грн.;

Червень 4075 грн.;

Липень 4235 грн.;

Серпень 4000 грн

У квітні нараховано матеріальну допомогу у сумі 1500 грн. Премія за підсумками роботи за минулий рік - 18000 грн. було виплачено у лютому 2017 року

Страховий стаж працівника з 16 вересня 2010р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Розрахунок лікарняних

1) Розрахуємо страховий стаж

З 10 вересня 2010 року до 06 вересня 2018 року страховий стаж складає 7 років 11 місяців 26 днів, тому будемо використовувати коефіцієнт страхового стажу 70%

2) Дохід: склав.

місяць	Кількість днів в місяці	Заробітна плата
2017 рік		
вересень	30	5950 грн.;
жовтень	31	3750 грн.;
листопад	30	3850 грн.;
Грудень	31	4800 грн
2018 рік		
Січень	31	4931 грн.;
Лютий	28	4550 грн.;
Березень	31	4050 грн.;
Квітень	30	4550 грн.;
Травень	31	4750 грн.;
Червень	30	4075 грн.;
Липень	31	4235 грн.;
Серпень	31	4000 грн
Усього	365	53491 грн

3) Розрахуємо премію за підсумками роботи за 2017 рік за 4 місяці , які входять до розрахунку лікарняних $18000/12*4=6\ 000$ грн.

4) Загальний дохід складає 59491 грн. (53491+6 000)

5) Одноденний заробіток: $59491/ 365 =162,99$ грн

6) Одноденна допомога з тимчасової непрацездатності $162,99*0,7=114,09$ грн

7) .Розмір допомоги з тимчасової. непрацездатності: $114,09* 21=2395,89$ грн

8) За перші 5 календарних днів виплачує підприємство $114,09* 5 =570,45$ грн

9) За рахунок ФСС ТВП $114,09 * 16=1825,44$

Завдання 2

Працівник ТОВ «А» працює на підприємстві з 01.10.2019 р. Для працівника ТОВ «А» — це не перше місце роботи, але він не працював протягом 12 місяців перед влаштуванням на роботу у ТОВ «А». Посадовий оклад — 6000 грн. Страховий

стаж цього працівника — понад 10 років, тому його страховий стаж дорівнює 100%. З 16.01.2020 р. до 20.01.2020 р. працівник хворів.

Розрахунок лікарняних:

1) середньоденна зарплата за фактичними даними

$$(6000 \text{ грн} + 6000 \text{ грн} + 6000 \text{ грн}) : (31 \text{ к. д.} + 30 \text{ к. д.} + 31 \text{ к. д.}) = 195,65 \text{ грн};$$

2) денна зарплата за фактичними даними: $195,65 \times 100\% = 195,65 \text{ грн};$

3) середньоденна зарплата на рівні МЗП — $4723 : 30,44 \text{ к. д.} = 155,16 \text{ грн};$

4) розрахунок лікарняних за рахунок підприємства відбувається на підставі середньоденної зарплати, обчисленої з МЗП, бо денна зарплата за фактичними даними більша за її розмір: $155,16 \times 5 \text{ к. д.} = 775,80 \text{ грн}.$

Завдання 3

Розраховуємо лікарняні працівнику, який захворів у перший день роботи.

Працівник у ТОВ «В» було прийнято 10.01.2020 р. Для працівника ТОВ «В» — це не перше місце роботи, але він не працював протягом 12 місяців перед влаштуванням на роботу у ТОВ «В». Посадовий оклад — 4500,00 грн. Страховий стаж працівника більший ніж 10 років, тому його страховий стаж дорівнює 100%. З 10.01.2020 р. до 12.01.2020 р. працівник хворів.

Розрахунок лікарняних:

1) середньоденна зарплата за фактичними даними — $4500,00 \text{ грн} : 30,44 \text{ к. д.} = 147,83 \text{ грн};$

2) денна зарплата за фактичними даними: $147,83 \text{ грн} \times 100\% = 147,83 \text{ грн};$

3) середньоденна зарплата на рівні МЗП — $МЗП 4723 : 30,44 \text{ к. д.} = 155,16 \text{ грн};$

4) розраховують лікарняні за рахунок підприємства на підставі середньоденної зарплати, обчисленої з денної зарплати за фактичними даними, позаяк вона менша за МЗП: $147,83 \times 3 \text{ к. д.} = 443,49 \text{ грн}.$

Завдання 4

Розраховуємо лікарняні працівниці, яка вийшла з відпустки по догляду за дитиною до 3 років. Працівниця ТОВ «С» перебувала у відпустці по догляду за

дитиною з 10.01.2017 р. до 01.01.2020 р. Посадовий оклад працівниці — 4300 грн. Страховий стаж більший ніж 10 років, тому її страховий стаж дорівнює 100%. З 18.01.2020 р. до 22.01.2020 р. працівниця хворіла.

Розрахунок лікарняних:

1) розрахунковим періодом для даного випадку є січень-грудень 2019 року. Але оскільки в цьому періоді у співробітниці не було заробітку, середньоденна зарплата за фактичними даними вважається виходячи з її окладу: $4300 \text{ грн} : 30,44 = 141,26 \text{ грн}$;

2) денна зарплата за фактичними даними: $141,26 \text{ грн} \times 100\% = 141,26 \text{ грн}$;

3) розрахунок лікарняних за рахунок підприємства на рівні фактичних даних, бо перебування у відпустці по догляду за дитиною включається до її страхового стажу: $141,26 \text{ грн} \times 5 \text{ к. д.} = 706,30 \text{ грн}$.

Завдання 5

Нарахування декретних на рівні мінімальної зарплати.

Працівниця надала листок непрацездатності щодо призначення відпустки по вагітності та пологах з 08.01.2020 р. до 12.05.2020 р.

Нарахований дохід за розрахунковий період (повні 12 місяців з 1-го до 1-го числа) становить 70000 грн. Ані відпусток без збереження зарплати, ані лікарняних не мала. Тому середньоденна сума заробітку становить: $191,78 \text{ грн} = 70000 \text{ грн} : 365 \text{ грн}$.

Розрахунок лікарняних:

Середньоденна зарплата на рівні — МЗП $4723 : 30,44 \text{ к. д.} = 155,16 \text{ грн}$.

Сума декретних за фактичними даними — $24164,28 \text{ грн}$ ($191,78 \text{ грн} \times 126 \text{ к. д.}$), а з розрахунку на рівні МЗП — $19550,16 \text{ грн}$ ($155,16 \text{ грн} \times 126 \text{ к. д.}$).

Але сума декретних не може бути меншою за розмір допомоги, обчислений із МЗП, встановленої на час настання страхового випадку, тому допомогу слід буде нарахувати на рівні фактичного заробітку працівниці.

Завдання 6

Нарахування декретних, якщо страховий стаж працівниці менший ніж 6 місяців. Працівниця принесла листок непрацездатності щодо призначення відпустки по вагітності та пологах з 08.01.2020 р. до 12.05.2020 р.

Нарахований дохід за розрахунковий період (за п'ять місяців роботи з 1 серпня до 31 грудня) становить 80000 грн. Ані відпусток без збереження зарплати, ані лікарняних працівниця не мала.

Розрахунок лікарняних

Середньоденна сума заробітку становить: $522,88 \text{ грн} = 80000 \text{ грн} : (31 + 30 + 31 + 30 + 31)$.

Середньоденна зарплата на рівні МЗП $4723 : 30,44 \text{ к. д.} = 155,16 \text{ грн}$.

Середньоденна зарплата на рівні двох МЗП: $4723 \times 2 : 30,44 \text{ к. д.} = 310,32 \text{ грн}$.

Сума декретних за фактичними даними — 65882,88 грн ($522,88 \text{ грн} \times 126 \text{ к. д.}$), а з розрахунку на рівні двох МЗП — 39100,32 грн ($310,32 \text{ грн} \times 126 \text{ к. д.}$).

Середньоденна зарплата, обчислена, виходячи з фактичних доходів співробітниці, становить 522,88 грн, що перевищує максимально допустимий для її випадку розмір середньої зарплати, виходячи з якого їй може нараховуватися допомога (310,32 грн) Тому розмір її допомоги становитиме 39100,32 грн ($310,32 \text{ грн} \times 126 \text{ к. д.}$).

Задача 7. На підприємстві «Еконіка» працює 155 осіб:

- 20 працівників, які отримують ЗП у розмірі 4000 грн.
- 35 працівників, які отримують ЗП у розмірі 4500 грн.
- 100 працівників, які отримують ЗП у розмірі 5850 грн.

Здійснити нарахування та утримання збору на соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Задача 8. В якому розмірі надається допомога по тимчасовій втраті працездатності, якщо відомо:

Працівник Коваленко А.О. отримує на підприємстві ЗП у розмірі 3200 грн.

Стаж його роботи 7 років.

Перебував на лікарняному по догляду за хворою матір'ю 7 днів, який припав на час його відпустки.

Задача 9. В якому розмірі надається допомога по тимчасовій втраті працездатності, якщо відомо:

Працівник Антонюк О.В. перебувала на лікарняному по догляду за хворою дитиною віком 12 років протягом 20 днів, який припав на час його відпустки, отримує на підприємстві ЗП у розмірі 2500 грн.

Стаж її роботи 5 років.

Задача 10 В якому розмірі надається допомога по тимчасовій втраті працездатності, якщо відомо:

Застрахована особа Приходько А.П. був на лікарняному 63 дні, отримує ЗП у розмірі 2000 грн.

Стаж його роботи 10 років.

Перебував на сезонній роботі з 1.06. по 31.10.2014 року.

Задача 11. В якому розмірі надається допомога по тимчасовій втраті працездатності, якщо відомо:

Працівник Антонова К.М. здійснює догляд за хворою 16 річною дитиною-інвалідом.

Стаж його роботи 5 років.

Була хвора протягом 10 календарних днів.

Задача 12 В якому розмірі надається допомога по тимчасовій втраті працездатності, якщо відомо:

- на підприємстві «Атон» у жовтні місяці оголосили карантин. У працівника Березюк Н.М. стаж роботи 15 років, ЗП 2500 грн.

- у вересні працівника Коновалюка А.О. було переведено на легшу роботу. Попередня ЗП була у розмірі 2800 грн. Теперішня ЗП 1500 грн. Стаж 6 років.

Задача 13 В якому розмірі надається допомога по тимчасовій втраті працездатності, якщо відомо:

Працівник Банацька Т.М. пішла у відпустку у зв'язку з вагітністю і пологами. ЗП 1750 грн.

Задача 14

Працівник хворів з 2 по 18 березня 2018 року . За попередні 12 місяців працівнику нараховане 103488, 89 грн.. у січні 2018 року нарахована премія с сумі 12600 грн за результатами 2018 року. Страховий стаж працівника з 1 квітня 2013 року.

Розрахувати суму нарахованих лікарняних за рахунок ФСС ТВП

Задача 15

Працівник подав листок непрацездатності з 16. по 24.06.2018 включно. Страховий стаж з 18 червня 2010 року За попередні 12 місяців працівнику щомісяця нараховувалася заробітна плата 3800 грн. та 30% премії. У лютому працівник був у відпустці з 01.02.17 по 28.02.17 включно Сума відпускних склала 3500 грн. Одноразова допомога до відпустки 2400 грн. , у квітні 2018 року нарахована премія с сумі 18 000 грн за результатами 2017 року. Розрахувати суму нарахованих лікарняних за рахунок ФСС ТВП

Задача 16

Працівник хворів з 3 по 17 вересня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2017 рік

Вересень 3740 грн

Жовтень 4 050грн.;

Листопад 3850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3750 грн.;

Березень 2050 грн.;

Квітень 2550 грн.;

Травень 2750 грн.;

Червень 3075 грн.;

Липень 3235 грн.;

Серпень 3000 грн.

у квітні 2018 року нарахована премія с сумі 12840 грн за результатами 2017 року

У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 1500 грн.

Страховий стаж працівника з 7 вересня 2013 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 17

Працівник хворів з 12 по 28 березня 2018 року . За попередні 12 місяців працівнику нараховане 115432, 45 грн.. у лютому 2018 року нарахована премія с сумі 8460 грн за результатами 2018 року. Страховий стаж працівника з 1 травня 2011 року.

Розрахувати суму нарахованих лікарняних за рахунок підприємства

Задача 18

Працівник подав листок непрацездатності з 16 по 24.08.2018 включно. Страховий стаж з 11 січня 2011 року За попередні 12 місяців працівнику щомісяця нараховувалася заробітна плата 4250 грн. та 20% премії. У липні працівник був у відпустці з 01.07.17 по 31.07.17 включно Сума відпускних склала 5000 грн. Одноразова допомога до відпустки 3400 грн. , у лютому 2018 року нарахована премія с сумі 6600 грн за результатами 2017 року. Розрахувати суму нарахованих лікарняних за рахунок підприємства

Задача 19

Працівник хворів з 13 по 28 липня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2018 рік

Липень 4235 грн.;

Серпень 3000 грн

Вересень 3740 грн.

Жовтень 2 050грн.;

Листопад 2850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3950 грн.;

Березень 4050 грн.;

Квітень 3550 грн.;

Травень 4750 грн.;

Червень 3075 грн.;

У квітні 2018 року нарахована премія с сумі 8480 грн за результатами 2018 року

У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 2000 грн.

Страховий стаж працівника з 17 вересня 2014 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 20

Працівник хворів з 20 по 31 березня 2018 року . За попередні 12 місяців працівнику нараховане 84648,92грн.. у січні 2018 року нарахована премія с сумі 15645 грн за результатами 2018 року. Страховий стаж працівника з 31 червня 2011 року.

Розрахувати суму лікарняних нарахованих працівнику

Задача 21

Працівник подав листок непрацездатності з 6 по 21.09.2018 включно. Страховий стаж з 29 липня 2010 року За попередні 12 місяців працівнику щомісяця нараховувалася заробітна плата 5280 грн. та 15% премії. У травні працівник був у відпустці з 01.05.17 по 31.05.17 включно, сума відпускних склала 4980 грн.

Одноразова допомога до відпустки 3000 грн. , у лютому 2018 року нарахована премія с сумі 12660 грн за результатами 2017 року. Розрахувати суму лікарняних нарахованих працівникові

Задача 22

Працівник хворів з 3 по 17 вересня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2017 рік

Вересень 3740 грн

Жовтень 4 050грн.;

Листопад 3850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3750 грн.;

Березень 2050 грн.;

Квітень 2550 грн.;

Травень 2750 грн.;

Червень 3075 грн.;

Липень 3235 грн.;

Серпень 3000 грн.

у квітні 2018 року нарахована премія с сумі 12840 грн за результатами 2017 року

У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 1500 грн.

Страховий стаж працівника з 7 вересня 2013 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 23

Застрахована особа була відсутня на роботі через тимчасову непрацездатність з 10 по 28 грудня 2018 року. Страховий стаж –з 15 вересня 2013 року. Визначити величину виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в цілому, а також з виокремленням виплат за рахунок коштів роботодавця та за рахунок Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Розрахунковий період	Відпрацьовані дні	Нарахована заробітна плата, грн	Премія за результатами 2017 року	Матеріальна допомога
Грудень 2017	31	4200		
2018 рік				
Січень	31	3050		
Лютий	28	3750	18540	
Березень	31	4050		
Квітень	30	2950		2800
Травень	31	3750		
Червень	30	3075		
Липень	31	4300		
Серпень	31	3850		
Вересень	30	4000		1000
Жовтень	31	3750		
Листопад	30	3800		

Задача 24

Застрахована особа була відсутня на роботі через тимчасову непрацездатність з 11 по 30 вересня 2018 року. Страховий стаж – з 15 вересня 2011 року. Визначити величину виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в цілому, а також з виокремленням виплат за рахунок коштів роботодавця та за рахунок Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Розрахунковий період	Відпрацьовані дні	Нарахована заробітна плата, грн	Премія за результатами 2017 року	Матеріальна допомога
2017 рік				
Вересень	30	3000		2000
Жовтень	31	3750		
Листопад	30	3800		
Грудень	31	5200		
2018 рік				
Січень	31	4350		
Лютий	28	3950	13540	
Березень	31	4450		
Квітень	30	3950		3800
Травень	31	3950		
Червень	30	3975		
Липень	31	4300		
Серпень	31	3950		

Задача 25

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами настала у застрахованій особі з 7 липня 2007 р. Оклад її за останні 12 місяців не змінювався і склав 3800 грн і 10% премія щомісяця У розрахунковому періоді, за який обчислюється середня заробітна плата, застрахована особа була тимчасово непрацездатною і не працювала в червні 2018 року за які їй нараховано основну заробітну плату в сумі 4000 гривень. У червні застрахованій особі також було нараховано одноразову премію до свята — 3000 гривень та матеріальну допомогу - 1400 гривень. . Визначити величину допомоги по вагітності і пологам, якщо застрахована особа відноситься до 2 категорії Чернобильців.

Задача 26

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 червня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2017 рік

червень 5800 грн

липень 5400 грн.;

серпень 5950 грн.;

вересень 5950 грн.;

жовтень 5750 грн.;

листопад 5850 грн.;

Грудень 6800 грн

2018 рік

Січень 6400 грн.;

Лютий 5950 грн.;

Березень 6950 грн.;

Квітень 5750 грн.;

Травень 8850 грн.;

У січні 2018 року нараховано матеріальну допомогу у сумі 2500 грн.

Премія за підсумками роботи за минулий рік – 18600 грн нараховано у грудні 2017 року Страховий стаж працівника з 11 червня 2011р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 27

Бухгалтером Івановою О.О надано лікарняний лист з 2 червня 2018 року на допомогу з вагітності та пологів. Страховий стаж 3 роки 7 місяців 15 днів. Оклад 4000 грн., премія 30 %. Розрахувати суму нарахованих декретних, якщо застрахована особа відноситься до 2 категорії Черnobильців

Задача 28

Технологом Петровою О.К надано лікарняний лист з 4 квітня 2018 року на допомогу з вагітності та пологів. Страховий стаж 5 років 7 місяців 15 днів. Оклад 2600 грн., премія 15 %. У лютому виплачено матеріальну допомогу у сумі 1000 грн. Премія за підсумками роботи за минулий рік -18000 грн. було виплачено у лютому 2018 року
Розрахувати суму нарахованих декретних, якщо вона народила двох дітей.

Задача 29

Технологом Петровою О.К надано лікарняний лист з 24 квітня 2018 року на допомогу з вагітності та пологів. Страховий стаж 7 років 7 місяців 15 днів. Оклад 3600 грн., премія 25 %. У лютому виплачено матеріальну допомогу у сумі 1000 грн. Премія за підсумками роботи за минулий рік 9600 грн. було виплачено у лютому 2018 року.
Розрахувати суму нарахованих декретних, якщо пологи були ускладнені.

Задача 30

Бухгалтером Івановою О.О надано лікарняний лист з 30 червня 2018 року на допомогу з вагітності та пологів. Страховий стаж 3 місяці 15 днів. Оклад 3000 грн., премія 25 %. У лютому виплачено матеріальну допомогу у сумі 1000 грн. Премія за підсумками роботи за минулий рік 19800 грн. було виплачено у лютому 2018 року
Розрахувати суму нарахованих декретних.

Тестові завдання:

1. Особам, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, видається:

а) сертифікат на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який є єдиним для всіх видів страхування;

б) договір про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який є єдиним для всіх видів страхування;

в) свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яке є єдиним для всіх видів страхування.

2. Управління Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням здійснюється:

а) Кабінетом Міністрів України;

б) правлінням та виконавчою дирекцією Фонду;

в) Наглядовою радою;

г) головою правління.

3. Строк повноважень членів правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням становить:

а) чотири роки;

б) шість років;

в) вісім років.

4. Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням:

а) входять до складу Державного бюджету України;

б) не входять до складу Державного бюджету України;

в) використовуються тільки за цільовим призначенням.

5. Основним фінансовим документом, який визначає доходи та витрати страхових коштів на матеріальне забезпечення застрахованих осіб і надання їм соціальних послуг є:

- а) Бюджет Фонду;
- б) звіт про фінансові результати Фонду;
- в) балансовий звіт Фонду.

6. Застрахованим особам, які мають страховий стаж від п'яти до восьми років, допомога з тимчасової непрацездатності виплачується в такому розмірі:

- а) 60 відсотків середньої заробітної плати (доходу);
- б) 80 відсотків середньої заробітної плати (доходу);
- в) 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу).

7. Порядок обчислення середньої заробітної плати для надання допомоги з тимчасової непрацездатності, по вагітності та пологах визначається:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Фондом соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;
- г) Виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;
- д) Наглядовою Радою.

Теми рефератів

1. Джерела формування та порядок витрачання коштів Фонду соціального страхування внаслідок тимчасової втрати працездатності.

2. Порядок сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

3. Поняття про лікарсько-консультативну і медико-соціальну експертну комісії та їх роль у системі страхування тимчасової втрати працездатності.

4. Порядок надання допомоги в рамках страхування тимчасової втрати працездатності.

Контрольні запитання

1 Що передбачає загальнообов'язкове державне соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності?

2 За якими принципами здійснюється страхування з тимчасової втрати працездатності?

3 Хто належить до суб'єктів соціального страхування з тимчасової втрати працездатності?

4 Які особи підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню з тимчасової втрати працездатності?

5 Які є джерела формування коштів соціального страхування з тимчасової втрати працездатності?

6 Хто належить до платників обов'язкових внесків до ФСС ТВП?

7 Який порядок реєстрації платників страхових внесків?

8 Які розміри внесків на соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності?

9 Який порядок нарахування страхових внесків?

10 У які строки здійснюється сплата страхових внесків?

11 Які права та обов'язки мають страхувальники?

12 Яка відповідальність покладається на страхувальників?

13 Яким чином провадиться контроль за надходженням коштів до ФСС ТВП?

14 Як здійснюється матеріальне забезпечення за страхуванням з тимчасової втрати працездатності?

15 Які умови та порядок надання допомоги з тимчасової непрацездатності?

16 Який порядок обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за соціальним страхуванням?

17 Як нараховується та виплачується допомога у зв'язку з вагітністю та пологами?

18 Який порядок надання допомоги при народженні дитини?

19 Які умови та порядок надання допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку?

20 Яким чином надається допомога на поховання?

21 Який порядок планування, обліку та видачі путівок на санаторно-курортне лікування та оздоровлення застрахованих осіб і членів їх сімей?

ТЕМА 5. СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Питання для обговорення

- 5.1. Суб'єкти та об'єкти страхування на випадок безробіття.
- 5.2. Особи, які підлягають страхуванню на випадок безробіття.
- 5.3. Особи, які не підлягають страхуванню на випадок безробіття.
- 5.4. Фонд соціального страхування на випадок безробіття.
- 5.5. Джерела формування коштів Фонду та їх використання.
- 5.6. Обчислення страхового стажу.

Термінологічний словник

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття – система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг.

Об'єкт страхування на випадок безробіття – страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг.

Страховий випадок – це подія через яку застраховані особи втратили заробітну плату або інші передбачені законодавством України доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані у встановленому порядку як безробітні, готові та здатні приступити до підходящої роботи і дійсно шукають роботу.

Застраховані особи – наймані працівники, а у випадках, передбачених Законом, також інші особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України), на користь яких здійснюється страхування на випадок безробіття.

Страховальники – роботодавці та застраховані особи, які відповідно до Закону сплачують страхові внески.

Страховик – Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Роботодавець – власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган та фізичні особи, які використовують найману працю.

Найманий працівник – фізична особа, яка працює за трудовим договором (контрактом) на підприємстві, в установі організації або у фізичної особи.

Страховий стаж – період (строк), протягом якого особа підлягає страхуванню на випадок безробіття та за який сплачено страхові внески (нею, роботодавцем).

Часткове безробіття – вимушене тимчасове скорочення нормальної або встановленої законодавством України тривалості робочого часу, перерва в одержанні заробітку або скорочення його розміру через тимчасове припинення виробництва без припинення трудових відносин з причин економічного, технологічного, структурного характеру.

Дотація – це кошти Фонду страхування на випадок безробіття, надані роботодавцю, що створює додаткові робочі місця для працевлаштування безробітних за направленням державної служби зайнятості, на покриття витрат на заробітну плату прийнятих на них осіб.

Додаткове робоче місце – це робоче місце, на яке прийнята на постійну роботу особа за направленням державної служби зайнятості з числа зареєстрованих безробітних за умови відсутності на підприємстві скорочення чисельності працюючих за професією (спеціальністю), за якою працевлаштувався безробітний, протягом останніх 12 місяців.

Цивільно-правовий договір – домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Трудовий договір – угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням

внутрішньому розпорядку, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

Приклади розв'язання задач

Приклад 1

Застрахована особа зареєструвалася в Державній службі зайнятості як безробітна 15 січня 2019 року. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 29 грудня 2018 року. Визначити розрахунковий період для призначення допомоги по безробіттю.

Розв'язання

Розрахунковим для призначення допомоги по безробіттю в даному випадку є період з 1 червня по 30 листопада 2018 р. включно.

Приклад 2

Особа звільнилася з роботи 7 листопада 2018 р., наступного дня звернулася до служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні, а 15 листопада отримала статус безробітного. Розрахунковим для призначення допомоги по безробіттю є період з травня по жовтень 2018 року. Однак у розрахунковому періоді особа хворіла з 20 липня по 10 вересня включно. Визначити розрахунковий період з урахуванням хвороби.

Розв'язання

Розрахунковим для призначення допомоги по безробіттю є період з травня по жовтень 2013 року.

У розрахунковому періоді особа хворіла з 20 липня по 10 вересня включно. Місяцями розрахункового періоду є травень, червень, липень, вересень та жовтень. Оскільки в серпні особа взагалі не працювала з поважних причин, зазначений місяць виключається з розрахункового періоду.

Завдання для розрахунків

Задача 1

Застрахована особа зареєструвалася в Державній службі зайнятості як безробітна 16 січня 2019 року. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 31 грудня 2018 року. Визначити розрахунковий період для призначення допомоги по безробіттю.

Задача 2

Особа звільнилася з роботи 3 жовтня 2019 р., наступного дня звернулася до служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні, а 12 жовтня отримала статус безробітного. Протягом розрахункового періоду особа певний час хворіла, а саме з 4 квітня по 30 травня. Визначити розрахунковий період з урахуванням хвороби.

Задача 3

Середня заробітна плата працівника за розрахунковий період становить 6300 грн, страховий стаж 9 років. Розрахувати розмір допомоги по безробіттю та визначити терміни виплати у відсотковому відношенні призначеної допомоги

Задача 4

Особа до реєстрації у службі зайнятості працювала 1 місяць із заробітною платою 7200 грн. В якому обсязі і чи отримає вона допомогу?

Задача 5

На підприємстві «Світанок» простій виробництва, що охопив 400 із 100 працівників і 27 % робочого часу. Простій триватиме 3 місяці. Тимчасово безробітними стали: Іванов, що проходить альтернативну (невійськову) службу; Петров, що є провідним фахівцем вже більше 13 років; Сидоров, який працює за сумісництвом; Макаренко, який вперше влаштувався на роботу за два місяці до простою; Мащенко, пропрацював вже 5 років, але відмовився від підходящої роботи з повним робочим днем. Хто буде отримувати допомогу, і з якого дня?

Задача 6

Особа працювала за останнім основним місцем роботи з 10 березня 2018 року до 15 квітня 2018 року (заробітна плата становила у березні 8550,0 грн., у квітні 8580,0 грн.) За попереднім місцем роботи працювала 5 років і звільнена 26 лютого 2018 р. До державної служби зайнятості подала дві довідки про середню заробітну плату: з останнього місяця роботи за фактично відпрацьований час (березень-квітень 2018р.) та попереднього місяця роботи за 6 календарних місяців (серпень 2018 р. – січень 2018р) із заробітною платою за місяцями розрахункового періоду відповідно 8500 грн., 8700 грн., 6000 грн., 1000 грн. (матеріальна допомога) і 8500,0 грн. З 30 листопада по 31 грудня 2018 р. включно особа хворіла.

Здійснити розрахунок одноразової допомоги по безробіттю для здійснення безробітним підприємницької діяльності беручи до уваги середньомісячну заробітну плату, що склалася в галузях економіки за місяць, що передував початку безробіття

Тестові завдання

1. Дайте визначення терміну «послуги з працевлаштування»:

а) пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи;

б) надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;

в) виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності тощо, а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, заінтересованих осіб.

2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття — це:

а) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку та послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання

або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності;

б) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

в) державні та комунальні спеціалізовані підприємства, установи та заклади соціального обслуговування, підпорядковані центральним, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, юридичні особи, створені відповідно до законодавства, які не мають на меті отримання прибутку, фізичні особи.

3. Представниками застрахованих осіб є:

а) профспілки або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи (представники);

б) Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

в) державні та комунальні спеціалізовані підприємства, установи та заклади соціального обслуговування.

4. Об'єкт страхування на випадок безробіття:

а) інформація, необхідна для вирішення складної життєвої ситуації; розповсюдження просвітницьких та культурно-освітніх знань; поширення об'єктивної інформації про споживчі властивості та види соціальних послуг, формування певних уявлень і ставлення суспільства до соціальних проблем;

б) задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій;

в) страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення та надання соціальних послуг.

5. Дайте визначення терміну «часткове безробіття»:

а) вимушене тимчасове скорочення нормальної або встановленої законодавством тривалості робочого часу, перерва в одержанні заробітку або скорочення його розміру через тимчасове припинення виробництва без припинення трудових відносин з причин економічного, технологічного, структурного характеру;

б) пошук роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи;

в) задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій.

6. Страхуванню на випадок безробіття підлягають:

а) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту);

б) особи, які проходять альтернативну (невійськову) службу;

в) особи, які працюють неповний робочий день або неповний робочий тиждень;

г) усі відповіді правильні.

7. Сплата страхових внесків припиняється з дня:

а) розірвання трудового договору;

б) реєстрації страхувальника в установі, організації;

в) невиконання обов'язків перед страхувальником.

8. Свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування є:

а) різновидом договору про страхування;

б) єдиним для всіх видів соціального страхування;

в) нормативно-правовим актом, що регулює діяльність зі страхування на випадок безробіття.

9. Порядок видачі та зразок свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування затверджуються:

а) Кабінетом Міністрів України.

б) Верховною Радою України;

в) Наглядовою Радою.

10. Страхуванню на випадок безробіття не підлягають:

- а) працюючі пенсіонери та особи, у яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію;
- б) особи, що перебувають у складних життєвих обставинах, які вони не в змозі подолати за допомогою наявних засобів і можливостей;
- в) громадяни, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;
- г) іноземці та особи без громадянства, які тимчасово працюють за наймом в Україні, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

11. Допомога з безробіття виплачується після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості з:

- а) 8 дня;
- б) 14 дня;
- в) 29 дня.

Теми рефератів

1. Основні характеристики вітчизняного ринку праці та тенденції у сфері оплати праці.
2. Характеристика роботи Державної служби зайнятості на сучасному етапі.
3. Управління страхуванням на випадок безробіття.
4. Нагляд у сфері страхування на випадок безробіття.
5. Кошти страхування на випадок безробіття.
6. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття.

Контрольні запитання

- 1 За якими принципами здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття?
- 2 Які особи підлягають страхуванню на випадок безробіття?
- 3 За рахунок яких надходжень формується бюджет ФСС ВБ?
- 4 Дайте характеристику платників страхових внесків.

- 5 Який порядок реєстрації роботодавців – юридичних осіб?
- 6 Які розміри страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття?
- 7 Який порядок обчислення і строки сплати страхових внесків?
- 8 Як проводиться контроль за сплатою страхових внесків?
- 9 Яку відповідальність несуть платники страхових внесків?
- 10 На які цілі використовуються кошти бюджету ФСС ВБ?
- 11 Які умови, розмір і тривалість виплати допомоги у зв'язку з безробіттям застрахованим особам?
- 12 Які умови надання, розмір та тривалість виплати допомоги у зв'язку з частковим безробіттям?
- 13 Який розмір та тривалість виплати матеріальної допомоги у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного?
- 14 Які умови надання та тривалість виплати матеріальної допомоги у зв'язку з безробіттям?
- 15 Дайте характеристику одноразової матеріальної допомоги.
- 16 На яких підставах надається допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні?
- 17 Дайте характеристику соціальних послуг, що надаються ФСС ВБ.
- 18 Які органи здійснюють управління страхуванням на випадок безробіття?

ТЕМА 6. СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ

Питання для обговорення

- 6.1. Завдання та принципи страхування від нещасного випадку на виробництві.
- 6.2. Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку. Обов'язковість та добровільність страхування.
- 6.3. Страховий ризик і страховий випадок. Перелік професійних захворювань.
- 6.4. Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві
- 6.5. Майно Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

Термінологічний словник

Об'єкт страхування від нещасного випадку – життя, здоров'я та працездатність працівника.

Страховий ризик – обставини, внаслідок яких може статися страховий випадок.

Страховий випадок – це нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму з настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення та/або соціальних послуг.

Нещасний випадок – це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть.

Професійне захворювання – це захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою. Професійне захворювання є страховим випадком також у разі його встановлення чи виявлення в період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів.

Приклади розв'язання задач

Задача 1.

Найманий працівник у перший день роботи одержав травму на підприємстві, де встановлено чотириденний робочий тиждень, або 32 години. Нормальна тривалість робочого часу за професією працівника становить 40 годин на тиждень при п'ятиденному робочому тижні. Тарифна ставка працівника становить 2500 грн на місяць. Визначити середньоденну заробітну плату для оплати днів тимчасової непрацездатності.

Розв'язання

Виходячи з умови задачі, робочий тиждень на підприємстві становить певний відсоток від нормальної тривалості робочого часу, а саме: $32 : 40 \times 100 = 80\%$.

Середньомісячна заробітна плата, з якої призначаються страхові виплати, становить: $2500 \times 0,8 = 2000$ (грн).

Згідно з графіком роботи зазначеного підприємства кількість робочих днів у місяці, коли стався страховий випадок становить 16 днів.

Середньоденна заробітна плата становить: $2000 : 16 = 125$ (грн).

Приклад 2

МСЕК установила застрахованій особі ступінь втрати професійної працездатності 13 лютого 2018 р. унаслідок нещасного випадку на виробництві, який стався 3 грудня 2014 року. Визначити 1 розрахунковий період для призначення страхових виплат.

Розв'язання

Розрахунковим для призначення страхових виплат є період з 1 червня по 30 листопада 2014 року.

Приклад 3

З добровільно застрахованою особою 6 липня 2018 р. стався нещасний випадок на виробництві. У грудні 2018 р. МСЕК установила 40 відсотків втрати нею професійної працездатності, а до грудня особа хворіла. За розрахунковий період

застрахованою особою сплачено страхові внески в розмірі 1238 гривень. Діяльність застрахованої особи належала до 7-го класу професійного ризику виробництва, страховий тариф для 7-го класу - 0,93 відсотка. Середньомісячна кількість календарних днів у році становить 30,44.

Розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності за рахунок коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань, а також щомісячну страхову виплату.

Розв'язання

Розрахунковим для призначення страхових виплат є період з 1 січня до 30 червня 2018 року.

Середньомісячний дохід добровільно застрахованої особи за 6 місяців розрахункового періоду для призначення страхових виплат становить:

$$1238 : 6 : 0,93 \times 100 = 22186,37 \text{ (грн).}$$

Середньоденний дохід за один календарний день становить $22186,37 : 30,44 = 728,86$ (грн).

Ураховуючи те, що робочий час добровільно застрахованої особи не підлягає точному обліку, допомога по тимчасовій непрацездатності призначається Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань за календарні дні тимчасової непрацездатності, виходячи з розміру середньоденної заробітної плати за один календарний день.

Кількість календарних днів тимчасової непрацездатності, що оплачуються Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, становить 92 дні.

Допомога по тимчасовій непрацездатності, що призначається Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, становить: $728,86 \times 92 = 67054,73$ (грн).

Щомісячна страхова виплата становить: $22186,37 \times 0,4 = 8874,55$ (грн).

Завдання для розрахунків

Задача 1.

На підприємстві «Солярис», яке віднесено до 15 класу професійного ризику, річний розмір страхового внеску за минулий рік становив 500 тис. грн. Річні витрати Фонду за цей період з відшкодування збитків потерпілим на виробництві становили 300 тис. грн. З них 250 тис. грн. витрачено на щомісячні страхові виплати та надання соціальних послуг потерпілим минулих років, а 50 тис. грн. — потерпілим у цьому році.

Страховий тариф для 15 класу професійного ризику становить 0,8% від фонду оплати праці.

Річний страховий внесок за 15 класом професійного ризику виробництва по всій країні становив минулого періоду 83 млн. грн. Річні витрати Фонду на відшкодування збитків потерпілим за цим класом професійного ризику — 63 млн. грн.

Фонд оплати праці становить 19,6 млн. грн.

Розрахувати розмір страхових внесків до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків.

Завдання 2

Найманий працівник В., який працює по трудовому договору на підприємстві «Мрія» (основне місце роботи), одержавши виробничу травму під час виконання своїх професійних обов'язків, звернувся у відділ бухгалтерії з листком тимчасової непрацездатності виданим на період з 10 травня 2018 р. по 8 червня 2018 р. Розрахувати величину виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в цілому, а також з виокремленням виплат за рахунок коштів роботодавця та за рахунок Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, навести перелік документів необхідних для отримання виплат та пояснити порядок здійснення даної виплати. Дані про заробітну плату наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Розрахунковий період	К-ть робочих днів за графіком	Зарплата за основним місцем робо-ти, грн.	Заробітна плата за сумісництвом, грн.	Сумарний заробіток, грн.	Суми, що враховуються при розрахунку, грн.
Листопад	22	4700	4 800		
Грудень	23	5 000	3 700		
Січень	19	4 600	6 900		
Лютий	20	4000	7 900		
Березень	22	4 700	9 700		
Квітень	21	4 200	11 300		
Всього					

Завдання 3

Обчислити розмір одноразової допомоги в разі стійкої втрати професійної працездатності потерпілого П., якщо 22 червня 2018 р. комісією МСЕК було встановлено стійку втрату професійної працездатності 30 % у зв'язку з професійним захворюванням, а 20 липня 2018 р. йому встановлено стійку втрату професійної працездатності 20 % у зв'язку з нещасним випадком на виробництві. Обидва страхові випадки настали з вини одного й того ж роботодавця. Середня заробітна плата перед настанням першого страхового випадку становила 5 700 грн.

Завдання 4

Обчислити розмір щомісячної грошової допомоги в разі стійкої втрати професійної працездатності потерпілого Р., якщо 25 травня 2018 р. комісією МСЕК йому було встановлено 40 % втрати професійної працездатності та III групу інвалідності. Середньомісячний заробіток перед настанням страхового випадку становив 6 700 грн., а пенсія по інвалідності – 1 500 грн.

Тестові завдання

1. Страхування від нещасного випадку є самостійним видом загальнообов'язкового державного соціального страхування, за допомогою якого здійснюється:

- а) соціальний захист;
- б) охорона життя та здоров'я громадян у процесі їх трудової діяльності;
- в) виплата субсидій населенню.

2. Завданнями страхування від нещасного випадку є:

- а) проведення профілактичних заходів, спрямованих на: усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози здоров'ю застрахованих, викликаним умовами праці;
- б) відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві від нещасних випадків або професійних захворювань;
- в) відшкодування матеріальної та моральної шкоди застрахованим і членам їх сімей;
- г) усі відповіді правильні.

3. Дія Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» поширюється на:

- а) осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в установах, організаціях, незалежно від їх форм власності та господарювання;
- б) осіб, які забезпечують себе роботою самостійно;
- в) осіб пенсійного віку;
- г) громадян — суб'єктів підприємницької діяльності.

4. Заподіяння шкоди зародку внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання жінки під час її вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом та відповідно до медичного висновку вважається застрахованою:

а) до 16 років або до закінчення навчання, але не більше, ніж до досягнення 23 років, їй надається допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків;

б) до 18 років або до закінчення навчання, але не більше, ніж до досягнення 23 років, їй надається допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків;

в) до 16 років або до закінчення навчання, але не більше, ніж до досягнення 25 років, їй надається допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

5. Для страхування від нещасного випадку на виробництві:

а) не потрібно згоди або заяви працівника;

б) потрібна заява працівника;

в) усі відповіді неправильні.

6. Страхування від нещасного випадку на виробництві здійснюється у формі:

а) особовій;

б) безособовій.

7. Реєстрація страхувальників здійснюється у:

а) відділеннях Фонду за місцем проживання;

б) на підприємстві, установі;

в) робочому органі виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

8. Факт реєстрації страхувальника страховиком засвідчується:

а) страховим свідоцтвом;

б) страховим сертифікатом;

в) страховим полісом.

9. Добровільно, за письмовою заявою, від нещасного випадку у Фонді соціального страхування від нещасних випадків можуть застрахуватися:

а) священнослужителі, церковнослужителі та особи, які працюють у релігійних організаціях на виборних посадах;

б) особи, які забезпечують себе роботою самостійно;

в) особи пенсійного віку, що працюють на виробництві;

г) громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності.

10. Страхування припиняється, якщо страховий внесок до Фонду соціального страхування від нещасних випадків не перераховано протягом:

- а) двох місяців з дня подання заяви;
- б) трьох місяців з дня подання заяви;
- в) десяти днів з дня подання заяви.

11. Професійне захворювання є:

а) страховим випадком у разі його встановлення чи виявлення в період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів;

б) нещасним випадком на виробництві, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму за обставин, із настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення та/або соціальних послуг; в) нещасним випадком або професійним захворюванням, яке сталося внаслідок порушення нормативних актів про охорону праці застрахованим.

Теми рефератів

1. Сутність страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

2. Управління страхуванням від нещасного випадку.

3. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

4. Роль страхових експертів у забезпеченні превентивної функції страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

5. Нагляд у сфері страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

6. Порядок розгляду справ про страхові виплати в рамках страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

7. Фінансування страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

Контрольні запитання

- 1 Які завдання страхування від нещасного випадку на виробництві?
- 2 На яких принципах ґрунтується соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві?
- 3 Хто підлягає обов'язковому страхуванню від нещасного випадку на виробництві?
- 4 Які джерела формування доходів ФСС НВВ?
- 5 Кого відносять до платників страхових внесків?
- 6 Який порядок реєстрації платників страхових внесків?
- 7 Яким чином розраховуються страхові внески платників?
- 8 Що таке страхові тарифи і як вони застосовуються?
- 9 Які строки та порядок сплати страхових внесків?
- 10 Які обов'язки та відповідальність платників страхових внесків?
- 11 Як здійснюється контроль за надходженням коштів?
- 12 Які умови для призначення страхових виплат потерпілому при нещасному випадку на виробництві або професійному захворюванні?
- 13 Який порядок розрахунку середньої заробітної плати при визначенні розміру страхових виплат?

ТЕМА 7. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Питання для обговорення

- 7.1. Зміст та мета державного соціального медичного страхування.
- 7.2. Суб'єкти та об'єкти державного соціального медичного страхування.
- 7.3. Принципи обов'язкового соціального медичного страхування.
- 7.4. Фонд медичного страхування України.
- 7.5. Джерела формування коштів Фонду медичного страхування.
- 7.6. Договір про надання медичних послуг за медичним страхуванням.

Термінологічний словник

Надавачі медичних послуг – це зареєстровані в установленому порядку суб'єкти господарської діяльності (юридичні та фізичні особи), які на основі договорів із страховиком надають медичні послуги особам, застрахованим за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням.

Об'єкт загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування – страховий випадок, із настанням якого застрахована особа має право на отримання медичної допомоги за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням.

Застраховані особи – особи, які відповідно до Закону підлягають загальнообов'язковому державному соціальному медичному страхуванню та мають право на медичну допомогу за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням.

Медичні послуги – послуги, що надаються медичними працівниками та іншими відповідними кваліфікованими фахівцями з метою збереження та врятування життя, відновлення і поліпшення здоров'я людини, які є ідентифікованими елементами медичної допомоги;

Медична (лікувально-профілактична) допомога – медична послуга чи комплекс медичних послуг, що надаються медичними працівниками з використанням професійних знань, навичок та вимог державних соціальних

стандартів, і спрямовані на забезпечення профілактики захворювань, травм та отруєнь, обстеження стану здоров'я людини, діагностики, лікування, догляду і реабілітації у зв'язку з захворюваннями, іншими розладами здоров'я, вагітністю та пологами.

Завдання для розрахунків

Завдання 1.

Визначити вартість медичної послуги, якщо відомо:

1. Вартість медикаментів на надання послуги – 10 грн.
2. Витрати на харчування 20 грн. на 1 ліжко-день
3. Балансова вартість основних засобів – 10000 грн.
4. Норма зносу – 10 %.
5. Сума загальновиробничих витрат – 700 грн.
6. Сума адміністративних витрат – 500 грн.
7. Рентабельність установи – 8 %.

Таблиця 7.1 – Показники заробітної плати та робочого часу медичного персоналу

1	2	3	4	5	6	7
1. Головний лікар	17	3750	1	5	30	22
2. Лікар-хірург вищої категорії	14	3611	2	6	30	22
3. Лікарі інших спеціальностей:						
- вищої кваліфікаційної категорії	13	2571	5	7	20	22
- 1 кваліфікаційної категорії	12	2535	3	7	20	22
- 2 кваліфікаційної категорії	11	2294	4	7	20	22
- без категорії	10	2130	6	7	20	22
4. Медичні сестри:						
- вищої кваліфікаційної категорії	10	1665	15	10	30	22
- 1 кваліфікаційної категорії	9	1535	20	10	30	22
- 2 кваліфікаційної категорії	8	1405	30	10	30	22
- без категорії	7	1392	10	10	30	22
5. Молодші медичні сестри	4	1362	20	8	15	22

Завдання 2.

Вивчення та обговорення Проекту Закону України «Про фінансування охорони здоров'я та обов'язкове соціальне медичне страхування в Україні» від 30.06.2009 р, № 4744.

Завдання 3

Громадянин Росії тимчасово проживає та працює в Україні. Він уклав договір добровільного медичного страхування. Отримавши ускладнення здоров'я, він потребує медичного обстеження та подальшого лікування. За рахунок яких коштів громадянин Росії може отримати страхову виплату (коштів страховика, коштів Фонду медичного страхування Росії чи України)?

Завдання 4

Страхова сума за договором добровільного медичного страхування складає 25 тис. грн. За умовами страхового договору покриваються наступні ризики:

- а) виклик швидкої допомоги;
- б) стаціонарне лікування.

Умовна франшиза складає 5 днів непрацездатності.

Визначити суму страхового відшкодування, якщо застрахований поніс наступні витрати:

- 1 випадок: лікування в стаціонарі лікарні – 4500 грн. за 4 дні;
- 2 випадок: лікування в стаціонарі лікарні – 9500 грн. за 6 днів.

Завдання 5

Страхова сума за договором добровільного медичного страхування складає 15 тис. грн. Страховий тариф – 7%, безумовна франшища – 2%. Договір страхування укладено на 7 місяців.

Необхідно визначити суму страхового платежу.

Тестові завдання

1. Дайте визначення терміну «реабілітація»:

а) економічна категорія, що відображає сукупність розподільчих і перерозподільчих відносин, пов'язаних із подоланням і відшкодуванням втрат, які можуть бути спричинені різними надзвичайними обставинами;

б) метод створення децентралізованих страхових фондів будь-яким господарюючим суб'єктом із метою забезпечення безперервності виробництва;

в) система медичних, професійних, соціальних заходів, спрямованих на надання особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, допомоги у відновленні ними порушених функцій організму, компенсації обмежень життєдіяльності та підтриманні оптимального фізичного, інтелектуального, психічного, соціального рівнів та якості для досягнення соціальної та матеріальної незалежності, соціально-професійної адаптації та інтеграції в суспільство.

2. Соціальне обслуговування здійснюється шляхом надання соціальних послуг:

- а) за місцем проживання особи (вдома);
- б) в організаціях, що займаються медичною допомогою;
- в) у стаціонарних інтернатних установах та закладах;
- г) у реабілітаційних установах та закладах;
- г) в установах та закладах денного перебування;
- д) в установах та закладах тимчасового або постійного перебування;
- е) у територіальних центрах соціального обслуговування;
- є) в інших закладах соціальної підтримки (догляду).

3. Установа для нічного або тимчасового проживання громадян без визначеного місця проживання, осіб, що постраждали від фізичного або психічного насильства, стихійного лиха, катастрофи тощо, з наданням їм правової, психологічної, соціальної, медичної та побутової допомоги в подоланні тимчасових труднощів, сприянні у встановленні особи, відновленні документів, паспортизації та працевлаштуванні — це:

- а) тимчасовий притулок для дорослих;
- б) тимчасовий притулок для неповнолітніх;
- в) тимчасовий притулок для інвалідів.

4. Консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження, підтримка та охорона її здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія — це:

- а) послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- б) психологічні послуги;
- в) соціально-економічні послуги;
- г) соціально-медичні послуги.

5. Соціальні послуги можуть надаватися:

- а) за плату;
- б) безоплатно;
- в) усі відповіді правильні.

6. Медичне страхування або страхування здоров'я в Україні за характером наданої медичної допомоги поділяється на:

- а) добровільне;
- б) обов'язкове;
- в) добровільне та обов'язкове.

7. Безоплатні соціальні послуги державними та комунальними суб'єктами в обсягах, визначених державними стандартами соціального обслуговування, надаються:

а) громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю та не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;

б) громадянам, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, у зв'язку зі стихійними лихами, катастрофами, які є біженцями внаслідок збройних та міжетнічних конфліктів, якщо середньомісячний сукупний дохід цих осіб нижче встановленого прожиткового мінімуму;

в) дітям та молоді, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї;

г) дітям до 16 років, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї;

г) громадянам України, які застраховані та досягають встановленого пенсійного віку чи визнані інвалідами в установленому законодавством порядку і мають необхідний для призначення відповідного виду пенсії страховий стаж, а в разі смерті цих осіб — члени їхніх сімей.

8. В Японії функціонує державна програма страхування та:

- а) суспільна;
- б) приватна;
- в) система медичного страхування.

Теми рефератів

1. Розвиток медичного страхування в Україні в XIX ст.
2. Сутність медичного страхування у сучасному розумінні.
3. Основні відмінності між обов'язковим та добровільним медичним страхуванням.
4. Найявні альтернативи щодо запровадження обов'язкового медичного страхування.
5. Основні перешкоди на шляху запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні та засоби їх подолання.

Контрольні запитання

- 1 Які передумови виникнення та необхідність впровадження медичного страхування в Україні?
- 2 Охарактеризуйте розвиток медичного страхування в Україні в 1991-2001рр.
- 3 У чому полягає сутність медичного страхування?
- 4 Які основні завдання медичного страхування?
- 5 Дайте характеристику суб'єктів медичного страхування.

6 На основі яких принципів проводиться добровільне та обов'язкове медичне страхування?

7 На основі яких програм проводиться ОМС?

8 Які завдання та особливості ДМС?

9 Які основні відмінності між обов'язковим та добровільним медичним страхуванням?

10 Дайте характеристику вітчизняного ринку добровільного медичного страхування в Україні.

11 Які програми пропонують страхові компанії з добровільного медичного страхування?

12 На основі яких принципів здійснюється ЗОДСМС?

ТЕМА 8. ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Питання для обговорення:

- 8.1. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
- 8.2. Суб'єкти системи пенсійного забезпечення в Україні.
- 8.3. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
- 8.4. Види пенсійних виплат і соціальних послуг.
- 8.5. Пенсії за віком у солідарній системі.
- 8.6. Пенсії по інвалідності в солідарній системі.
- 8.7. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.

Термінологічний словник

АктUARні розрахунки – фінансовий аналіз коротко- і довгострокових наслідків функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що містить прогноз фінансових потоків, оцінку фінансових зобов'язань, довгостроковий прогноз стану та стабільності системи, докладний аналіз коротко- і довгострокових фінансових наслідків будь-яких змін у цій системі.

Довічна пенсія з коштів Накопичувального пенсійного фонду (довічна пенсія) – пенсійна виплата, сума якої визначається в договорі страхування довічної пенсії та сплачується у визначеному законом порядку застрахованій особі після досягнення нею пенсійного віку або членам її сім'ї чи спадкоємцям передбачених законодавством.

Застрахована особа – фізична особа, яка підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку сплачуються чи сплачувалися страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Зберігач – банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність, щодо зберігання та обслуговування коштів Накопичувального фонду.

Коефіцієнт страхового стажу – величина, що визначається для обрахування страхового стажу при обчисленні розміру пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Компанія з управління активами – юридична особа, яка здійснює управління активами на підставі ліцензії на провадження професійної діяльності з управління активами в частині управління пенсійними активами та обирається за результатами тендера.

Мінімальна пенсія – державна соціальна гарантія, розмір якої визначається законодавством.

Накопичувальний пенсійний рахунок – частина персональної облікової картки в системі персоніфікованого обліку, яка відображає стан пенсійних активів застрахованої особи в накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Накопичувальний пенсійний фонд – цільовий позабюджетний фонд, який акумулює страхові внески застрахованих осіб, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках та інвестуються з метою отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб, пенсійні активи якого використовуються для оплати договорів страхування довічних пенсій або одноразових виплат застрахованим особам, членам їхніх сімей чи спадкоємцям.

Недержавний пенсійний фонд – недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення.

Непрацездатні громадяни – особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, у тому числі діти-інваліди, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

Одиниця пенсійних активів Накопичувального фонду (одиниця пенсійних активів) – одиниця виміру загальної вартості пенсійних активів Накопичувального фонду, що накопичені та обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, яка застосовується для визначення вартості пенсійних активів на момент їх оцінки.

Одноразова виплата – пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку а рахунок коштів Накопичувального фонду.

Основні напрями інвестиційної політики - документ, визначає напрями та обмеження інвестування коштів Накопичувального фонду, рівні інвестиційного доходу, суми коштів на адміністративні витрати, видатки на фінансування оплати договорів страхування довічних пенсій та одноразових виплат у відповідному році.

Пенсійні виплати – грошові виплати в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що здійснюються у вигляді пенсії, довічної пенсії або одноразової виплати.

Пенсія – щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї.

Пенсійні активи Накопичувального фонду (пенсійні активи) - грошові кошти, цінні папери, майнові права та зобов'язання щодо них, які сформовані в Накопичувальному фонді.

Пенсіонер – особа, яка отримує пенсію, довічну пенсію, або члени її сім'ї, які отримують пенсію в разі смерті цієї особи.

Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування (персоніфікований облік) – організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що використовується в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Професійна діяльність з управління активами в частині пенсійних активів – професійна діяльність, що пов'язана з управлінням пенсійними активами Накопичувального фонду з метою збереження їх вартості та отримання інвестиційного доходу на користь застрахованих осіб.

Уповноважений банк – банк, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства про банки і банківську діяльність та провадить розрахунково-касові операції з коштами Пенсійного фонду.

Чиста вартість одиниці пенсійних активів – вартість одиниці пенсійних активів, що визначається шляхом ділення чистої вартості пенсійних активів на загальну кількість одиниць пенсійних активів на день розрахунку.

Чиста вартість пенсійних активів – різниця між вартістю пенсійних активів на день проведення розрахунку та загальною сумою зобов'язань Накопичувального фонду, що підлягають виконанню на день проведення розрахунку.

Завдання для розрахунків

Задача 1.

Громадянка Петренко О. М. звернулася за призначенням пенсії за віком 29 березня 2009 року.

Наявність довідок про заробітну плату за:

- січень — грудень 1986 року;
- липень 1987 року — червень 1990 року;
- грудень 1990 року — листопад 1991 року (60 місяців).

Інформація про заробіток Петренко О. М. за:

- липень 2000 року — грудень 2000 року;
- лютий 2001 року — лютий 2009 року із системи персоніфікованого обліку.

У періодах січень — червень 1987 року, липень — листопад 1990 року й у січні 2001 року Петренко О.М. не працювала, про що свідчать записи в трудовій книжці і дані персоніфікованого обліку.

Стаж громадянки — 35 років 7 місяців 12 днів.

Сума коефіцієнтів заробітної плати (С) за 163 місяці — 100,22288.

Середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, за 2008 рік — 1306,4 грн.

Задача 2.

Розрахувати пенсію за віком працівникові, у якого є пільговий стаж за Списком № 1. За призначенням пенсії за віком 20.04.2009 р. звернувся громадянин Петров І.І., що народився 20.04.1949 р. Стаж роботи за Списком № 1 – 6 повних років (з 10.01.2003 р. по 20.04.2009 р.). Загальний стаж роботи — 35 років 5 місяців 16 днів. Петров І.І. надав довідку про заробіток.

Він має право вийти на пенсію за віком на пільгових умовах, адже пенсійний вік чоловіків, що працювали на роботах з особливо шкідливими й особливо важкими умовами праці за Списком № 1, зменшується на 1 рік за кожний повний рік зазначеної роботи (ст. 13 Закону про пенсійне забезпечення).

Сума коефіцієнтів заробітної плати Петрова І.І. — 217,99155 (обчислено за 165 місяців).

Задача 3.

За призначенням пенсії за вислугу років 20.02.2010 р. звернулася громадянка Соловйова І.М. Загальний стаж роботи – 38 років 4 місяці (зокрема з 13.03.1984 р. по день звертання вона працювала вчителем у школі, тобто має стаж, що дає право на призначення пенсії за вислугу років, — 25 років 11 місяців 7 днів).

Сума коефіцієнтів заробітної плати за 127 місяців — 170,53687. Середня зарплата працівників, зайнятих у галузях економіки України за 2009 рік дорівнює 1650,43 грн. Розрахувати пенсію за вислугу років.

Задача 4.

За призначенням пенсії 01.11.2004 р. звернувся громадянин Шевченко О.М. з числа осіб літних екіпажів повітряних судів цивільної авіації. Коефіцієнт страхового стажу — 0,75. Сума коефіцієнтів за 112 місяців — 361,97692. Розрахувати пенсію за вислугу років працівника літного складу.

Задача 5.

Визначити розмір пенсії за вислугу років громадянці Щур Н.О., якщо вона 01.12.2016 р. звернулася за призначенням пенсії до Пенсійного фонду України. Загальний стаж роботи — 28 років 11 місяців. З 01.12.1979р. по день звертання вона працювала фельдшером фельдшерсько-акушерського пункту, тобто на момент

звертання в неї було 25 років стажу, що дають право на пенсію за вислугу років. Сума коефіцієнтів заробітної плати за 113 місяців (для розрахунку) склала 90,53673.

Задача 6.

Розрахувати суму пенсії за інвалідністю, якщо громадянину Коваленко Г.І. в лютому 2010 року встановлена II група інвалідності за загальним захворюванням. На час її настання Коваленку Г.І. мав 31 рік 6 місяців стажу.

Сума коефіцієнтів заробітної плати 151,34757.

Задача 7.

Громадянка Жихор В.П. звернулася 20.03.20010 р. із проханням призначити їй пенсію у зв'язку з утратою годувальника. Жінка виховує двох дітей — 1990 та 1996 р.н. При цьому одна дитина навчається у вищому навчальному закладі з заочною формою навчання і не працює, їх батько народився 18.03.1958 р., помер — 10.01.2010 р. На момент смерті він мав 29 років і 7 місяців страхового стажу, з яких за Списком №1 відробив 10 років.

Задача 8.

За призначенням пенсії у зв'язку з утратою годувальника 17.09.2004 р. звернулася дитина-сирота 1986 року народження — 28.03.1954 р.) — 32 роки 7 місяців, матері (народилася 13.03.1959 р.) — 30 років 1 день.

Задача 9

Визначити розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника, за умови, що його розмір пенсії за віком становив 2 670 грн. На утриманні померлого знаходились діти у віці 15 та 21 років.

Задача 10

Для господарських потреб підприємство придбало легковий автомобіль, вартість якого відповідно до рахунку – 250 тис. грн. (з ПДВ). Яку суму пенсійного збору підприємство має сплатити до Пенсійного фонду?

Задача 11

Підприємство продало будівлю загальногосподарського призначення за договірною ціною 264000,0 грн. Того ж самого дня підприємством було придбано

будівлю під улаштування магазину роздрібною торгівлі для реалізації продукції підприємства. Договірна ціна даної будівлі становила 324000,0 грн.

Визначити, яку суму збору на пенсійне страхування з операції купівлі-продажу нерухомого майна має сплатити підприємство до бюджету Пенсійного фонду.

Тестові завдання:

1. Вказати правильне визначення терміна «прожитковий мінімум»:

а) соціальне прийнятий рівень споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, визначений за нормами соціальних або фізіологічних потреб;

б) норматив, що визначається на основі показників фактичного споживання або забезпеченості для всього населення або окремих соціальних груп;

в) вартісна оцінка мінімуму життєвих засобів, необхідних для підтримки життєдіяльності та відновлення робочої сили працівника.

2. Соціальні нормативи за характером задоволення соціальних потреб:

а) статистичні нормативи;

б) нормативи споживання;

в) нормативи мінімального споживання;

г) нормативи забезпечення;

г) нормативи доходу.

3. Джерела фінансування соціальних гарантій:

а) Державний бюджет;

б) кошти місцевих бюджетів;

в) страхові фонди;

г) кошти підприємств, об'єднань й організації, що перебувають на господарському розрахунку;

г) кошти організацій та установ, що фінансуються за рахунок бюджетів різного рівня.

4. Види державних пенсій:

- а) трудові;
- б) економічні;
- в) соціальні.

5. Забороняється використовувати кошти Пенсійного фонду:

- а) не за цільовим призначенням;
- б) на придбання державних цінних паперів у разі відсутності заборгованості з виплати пенсій;
- в) на кредитні операції;
- г) надання позик.

6. До числа основних державних соціальних гарантій належать:

- а) мінімальний розмір заробітної плати;
- б) мінімальний розмір пенсії за віком;
- в) величина порога індексації грошових доходів громадян;
- г) неоподатковуваний мінімум доходів громадян;
- г) розміри державної соціальної допомоги;
- д) пільги щодо оплати житлово-комунальних, транспортних послуг, послуг зв'язку та критерії їх надання.

7. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом, — це:

- а) перший рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- б) другий рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- в) третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні.

8. Система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення, — це:

- а) перший рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;

- б) другий рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- в) третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні.

9. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом, — це:

- а) перший рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- б) другий рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- в) третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні.

10. За рахунок коштів Накопичувального фонду, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснюються такі пенсійні виплати:

- а) довічна пенсія з установленим періодом;
- б) довічна обумовлена пенсія;
- в) довічна пенсія подружжя;
- г) одноразова виплата;
- г) пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

11. За період участі тільки в солідарній системі величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює:

- а) 0,9%;
- б) 1,0%;
- в) 1,5%;
- г) 2,0%.

12. За період участі в солідарній і накопичувальній системах пенсійного страхування величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює:

- а) 0,75%;
- б) 0,8%;
- в) 0,85%;
- г) 0,9%;
- г) 1,0%.

Теми рефератів

1. Поняття про Пенсійний фонд України. Повноваження правління, виконавчої дирекції, Наглядової ради Пенсійного фонду.
2. Поняття про Накопичувальний фонд. Склад та виключні повноваження Ради накопичувального фонду. Джерела формування коштів Накопичувального фонду.
3. Функції радника з інвестиційних питань.
4. Порядок надання застрахованим особам інформації про пенсійні активи у системі загальнообов'язкового накопичувального страхування.
5. Вимоги до зберігача активів Накопичувального фонду. Функції зберігача Накопичувального фонду.
6. Цілі державного регулювання та нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Органи, що здійснюють державне регулювання та нагляд стосовно загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Контрольні запитання

- 1 Охарактеризуйте механізм функціонування складових реформованої пенсійної системи України.
- 2 За рахунок яких надходжень формується бюджет Пенсійного фонду?
- 3 Дайте характеристику платників збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.
  - 1 Який порядок реєстрації в органах Пенсійного фонду платників збору — юридичних осіб?
  - 2 Який порядок реєстрації в органах Пенсійного фонду фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності?
  - 3 Які встановлено ставки збору на обов'язкове державне пенсійне страхування?
- 7 Дайте характеристику механізму сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операцій із купівлі-продажу валюти.
- 8 Охарактеризуйте механізм сплати пенсійного збору з продажу ювелірних виробів.

9 Який порядок сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості легкового автомобіля?

10 Який існував механізм сплати пенсійного збору з вироблених та імпортованих в Україну тютюнових виробів?

11 Дайте характеристику механізму сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операцій із купівлі-продажу нерухомого майна?

12 Який порядок сплати збору з вартості послуг стільникового мобільного зв'язку?

13 Які джерела фінансування пенсійного страхування?

14 Охарактеризуйте основні умови пенсійного забезпечення за віком.

15 Які категорії громадян мають право на пенсію за віком на пільгових умовах?

16 Який загальний порядок визначення середньомісячного заробітку для обчислення пенсій?

17 Дайте характеристику пенсійного забезпечення наукових працівників.

18 Які особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком громадян, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи?

ТЕМА 9. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Питання для обговорення

9.1. Необхідність появи соціального страхування в світі.

9.2. Проблеми розвитку соціального страхування в Україні.

Тестові завдання

1. Дайте визначення терміну «волонтер»:

а) професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи та надає соціальні послуги;

б) фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер;

в) економічна категорія, що відображає сукупність розподільчих і перерозподільчих відносин, пов'язаних із подоланням і відшкодуванням втрат, які можуть бути спричинені різними надзвичайними обставинами;

г) юридична особа або дієздатний громадянин, який уклав зі страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства України.

2. Страхова справа у Великобританії має дві головні ознаки:

а) поширення довгострокового страхування життя та сертифікація страхових послуг;

б) стандартизація страхових послуг та сімейне інвестування у страхування життя;

в) традиційний характер загального страхування (зокрема, страхування від нещасних випадків і короткострокове страхування життя) та обов'язковість пенсійного забезпечення.

3. Особливістю шведської системи страхування є:

а) передача застрахованими до страховиків своїх юридичних прав з питань медичного страхування;

б) усунення дефіциту та створення заощаджень у накопичувальній системі;

в) наявність особових рахунків, на які зараховуються внески та уявний інвестиційний дохід.

4. Перший рівень системи пенсійного забезпечення Польщі має назву:

- а) солідарна система з визначеними пенсіями;
- б) умовно-накопичувальна з визначеними внесками;
- в) накопичувальна система.

5. Стратегія переходу до багаторівневої системи пенсійного забезпечення у Латвії:

а) обов'язковий вид страхування для осіб віком до 30 років, добровільний для осіб у віці 30—50 років;

- б) обов'язковий для нових учасників;
- в) обов'язковий для тих, кому до виходу на пенсію залишилося понад 20 років.

6. Перший рівень системи пенсійного забезпечення Казахстану має назву:

- а) солідарна система з визначеними пенсіями;
- б) накопичувальна система;
- в) умовно-накопичувальна з визначеними внесками;
- г) гарантований мінімум.

7. У якій країні відповідно до нового регулювання пенсійного забезпечення розрізняють три види полісів зі страхування життя (метою яких є формування додаткового пенсійного забезпечення; які забезпечують покриття одного чи більше з нижчезгаданих ризиків: смерть, тимчасова недієздатність та ін.; з довічного страхування життя як додаткове пенсійне забезпечення):

- а) Польща;
- б) Німеччина;
- в) Білорусь;
- г) Австрія;
- г) Італія?

8. Фінансування медичного страхування Німеччини здійснюється з наступних джерел:

- а) страхові внески підприємців — відрахування з доходів;

- б) заробітки працівників — відрахування з заробітної плати;
- в) кошти місцевого бюджету;
- г) кошти державного бюджету.

9. Кожен працюючий у Німеччині зобов'язаний мати:

- а) страховий поліс;
- б) посвідчення застрахованого, яке вимагає кожен роботодавець перед тим, як прийняти особу на роботу;
- в) ліцензію.

10. Австрія та Німеччина проголосували за модель громадського медичного страхування, запропоновану Бісмарком. За добровільну систему медичного страхування проголосувала:

- а) Японія;
- б) Канада;
- в) Швейцарія;
- г) Португалія.

Теми рефератів

1. Зарубіжний досвід соціального страхування
2. До якої міри зарубіжний досвід створення системи соціального страхування в країні може бути застосованим в Україні?
3. Як запобігти тиражуванню чужих та уникнути власних помилок при застосуванні зарубіжного досвіду формування системи соціального страхування в Україні?

Контрольні запитання

1. Фінансування медичного страхування Німеччини
2. Стратегія переходу до багаторівневої системи пенсійного забезпечення у Латвії
3. Особливістю шведської системи страхування

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДОПОВІДЕЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1.Визначення та формування системи соціального страхування.
- 2.Соціальне страхування: загальна характеристика та етапи розвитку.
- 3.Склад, структура, відносини в системі соціального страхування.
- 4.Економіка соціальної сфери: склад, напрямки розвитку в Україні.
- 5.Принципи й роль соціального страхування в економічній системі.
- 6.Досвід різних країн у сфері соціального страхування.
- 7.Описати систему соціального страхування в одній із країн світу.
- 8.Медичне соціальне страхування в Ізраїлі.
- 9.Система управління фінансами сфери соціального страхування.
- 10.Фінансування сфери соціального страхування.
- 11.Фінансове забезпечення соціальних послуг.
- 12.Управління якістю соціальних послуг.
- 13.Органи нагляду та контролю в системі соціального страхування.
- 14.Координація діяльності фондів соціального страхування.
- 15.Менеджмент соціальних послуг.
- 16.Основні завдання Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та джерела його формування.
- 17.Види матеріального забезпечення та соціальних послуг Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
18. Види фінансово-економічного забезпечення та соціальних послугу сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
19. Бюджет та облік страхових засобів Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
20. Фінансування страхових відшкодувань, соціальних послуг та профілактичних заходів
21. Етапи впровадження в Україні системи загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.

22. Особливості та шляхи підвищення ефективності державного соціального медичного страхування.

23. Медичне страхування громадян, які перетинають кордон.

24. Впровадження державних соціальних стандартів у сфері медичного обслуговування населення.

25. Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві в системі соціального страхування трансформаційного періоду в Україні.

26. Описати види страхування від нещасних випадків.

27. Специфіка функціонування Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

28. Проаналізувати інформацію щодо безробіття в Україні, опубліковану в пресі, зробити висновки.

29. Скласти порівняльну таблицю системи соціального страхування на випадок безробіття Швеції, США та України. Розкрити перспективи розвитку соціального страхування на випадок безробіття в цих країнах.

30. Соціальне страхування, пенсійна політика та пенсійні фонди.

31. Поняття й завдання пенсійного страхування.

32. Управління процесом формування й функціонування Пенсійного фонду України в умовах ринкових перетворень.

33. Реформування пенсійної системи України: завдання, напрямки, проблеми.

34. Недержавне соціальне страхування: сутність, організація, проблеми та перспективи розвитку.

35. Описати систему накопичувального пенсійного забезпечення недержавними пенсійними фондами в Росії.

36. Іноземний досвід недержавного пенсійного страхування.

37. Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні.

38. Проблеми та перспективи розвитку соціального страхування в Україні.

39. Переваги та недоліки системи соціального страхування в Україні.

40. Соціальний захист населення в умовах трансформації економіки.

41. Соціальне страхування в забезпеченні суспільного добробуту.

42. Розглянути значення рівня розвитку соціального страхування для ефективної роботи підприємств (підприємництва) у сучасних умовах.

43. Перспективи розвитку Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

44. Оптимізація розподілу ресурсів страхових фондів.

45. Скласти анотований покажчик статей в українській пресі (журнали, газети) з проблеми розвитку соціального страхування у 2000-2010 рр.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З
ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Контрольна робота має бути виконана і оформлена з додержанням всіх технічних вимог до письмових робіт. Вона виконується українською мовою на комп'ютері, на стандартних аркушах паперу (формату А4) з однієї сторони листа, зброшурованих в теку. Робота друкується в Word for Windows (6.0 або 7.0), розміри полів: верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 10 мм, лівє – 25 мм. Тип шрифту – Times New Roman, розмір шрифту 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Нумерація в правому верхньому куті, на титульному листі обов'язково вказується № залікової книжки, з кожного теоретичного питання тему розкрити на 5-7 сторінок.. Всі сторінки мають бути пронумеровані. Обсяг роботи не повинен бути меншим ніж 15 і більшим ніж 20 друкованих сторінок. Заголовки структурних частин роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, ОСНОВНА ЧАСТИНА, ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА) друкуються симетрично до тексту великими літерами. Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми тощо) і таблиці в контрольній роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Контрольна робота починається з титульного аркуша, за ним розміщують послідовно: зміст (план) контрольної роботи, основний текст (2 теоретичних питання з підзаголовками відповідно до плану роботи), практичне завдання, список літератури. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять.

У теоретичній частині домашньої контрольної роботи студент має показати здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робити логічні узагальнення, висловлювати власну точку зору з досліджуваного питання.

В практичній частині – студент має використати статистичні дані (оформлені в таблицях, графічному матеріалі), які підтверджують теоретичні основи питання, що розглядається.

Контрольна робота має містити перелік літературних джерел, на які спирається студент при її написанні (законодавчі акти, що регулюють діяльність

страховиків і які можна віднести до теми роботи, монографії, підручники, статті періодичних видань, адреси сайтів з яких залучені фактичні дані тощо).

ТЕОРЕТИЧНЕ ПИТАННЯ

Вариант	Питання №1	Питання №2
1.	Суспільно-економічна необхідність соціального страхування.	Фінансово-економічні, кадрові та соціальні аспекти участі роботодавців у системі недержавного пенсійного забезпечення.
2.	Загальнообов'язкова та добровільна форми соціального страхування.	Визначення та формування системи соціального страхування.
3.	Класифікація соціальних послуг та матеріального забезпечення за кожним із видів загальнообов'язково-го державного соціального страхування.	Склад, структура, відносини в системі соціального страхування.
4.	Прямі та непрямі методи державного регулювання соціального страхування.	Принципи й роль соціального страхування в економічній системі.
5.	Цілі та принципи формування державних соціальних стандартів і нормативів.	Описати систему соціального страхування в одній із країн світу.
6.	Фінансове забезпечення надання державних соціальних гарантій.	Система управління фінансами сфери соціального страхування.
7.	Проблеми соціального страхування.	Фінансове забезпечення соціальних послуг.
8.	Сутність страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.	Органи нагляду та контролю в системі соціального страхування.
9.	Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків.	Менеджмент соціальних послуг.
10.	Нагляд у сфері страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.	Види матеріального забезпечення та соціальних послуг Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
11.	Фінансування страхування від нещасних випадків на	Бюджет та облік страхових засобів Фонду соціального страхування у зв'язку з

	виробництві та професійних захворювань	тимчасовою втратою працездатності.
12.	Порядок сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.	Етапи впровадження в Україні системи загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.
13.	Порядок надання допомоги в рамках страхування тим-часової втрати працездатності.	Медичне страхування громадян, які перетинають кордон.
14.	Характеристика роботи Державної служби зайнятості на сучасному етапі.	Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві в системі соціального страхування трансформаційного періоду в Україні.
15.	Нагляд у сфері страхування на випадок безробіття.	Специфіка функціонування Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
16.	Матеріальне забезпечення на випадок безробіття.	Оптимізація розподілу ресурсів страхових фондів.
17.	Сутність медичного страхування у сучасному розумінні.	Поняття й завдання пенсійного страхування.
18.	Наявні альтернативи щодо запровадження обов'язкового медичного страхування.	Реформування пенсійної системи України: завдання, напрямки, проблеми.
19.	Поняття про Пенсійний фонд України. Повноваження правління, виконавчої дирекції, Наглядової ради Пенсійного фонду.	Описати систему накопичувального пенсійного забезпечення недержавними пенсійними фондами в Росії.
20.	Функції радника з інвестиційних питань.	Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні.
21.	Вимоги до зберігача активів Накопичувального фонду. Функції зберігача Накопичувального фонду.	Переваги та недоліки системи соціального страхування в Україні.
22.	Суб'єкти та принципи недержавного пенсійного забезпечення.	Соціальне страхування в забезпеченні суспільного добробуту.
23.	Види недержавних пенсійних фондів.	Перспективи розвитку Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.
24.	Пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів.	Соціальне страхування як фінансова категорія.

25.	Зарубіжний досвід соціального страхування	Загальні принципи соціального страхування.
26.	Соціальне страхування: загальна характеристика та етапи розвитку.	Обставини, за яких припиняється надання допомоги в рамках соціального страхування.
27.	Економіка соціальної сфери: склад, напрямки розвитку в Україні.	Поняття про правове регулювання соціального страхування.
28.	Досвід різних країн у сфері соціального страхування.	Основні державні соціальні гарантії.
29.	Медичне соціальне страхування в Ізраїлі.	Поняття про соціальне партнерство та його роль у системі державного регулювання соціального страхування.
30.	Фінансування сфери соціального страхування.	Напрямки реформування соціального страхування.
31.	Управління якістю соціальних послуг.	Управління страхуванням від нещасного випадку.
32.	Координація діяльності фондів соціального страхування.	Роль страхових експертів у забезпеченні превентивної функції страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
33.	Основні завдання Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та джерела його формування.	Порядок розгляду справ про страхові виплати в рамках страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
34.	Види фінансово-економічного забезпечення та соціальних послуг сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.	Джерела формування та порядок витрачання коштів Фонду соціального страхування внаслідок тимчасової втрати працездатності.
35.	Фінансування страхових відшкодувань, соціальних послуг та профілактичних заходів	Поняття про лікарсько-консультативну і медико-соціальну експертну комісію та їх роль у системі страхування тимчасової втрати працездатності.
36.	Особливості та шляхи підвищення ефективності державного соціального медичного страхування.	Основні характеристики вітчизняного ринку праці та тенденції у сфері оплати праці.
37.	Впровадження державних соціальних стандартів у сфері медичного обслуговування	Управління страхуванням на випадок безробіття.

	населення.	
38.	Описати види страхування від нещасних випадків.	Кошти страхування на випадок безробіття.
39.	Проаналізувати інформацію щодо безробіття в Україні, опубліковану в пресі, зробити висновки.	Розвиток медичного страхування в Україні в ХІХ ст.
40.	Соціальне страхування, пенсійна політика та пенсійні фонди.	Основні відмінності між обов'язковим та добровільним медичним страхуванням.
41.	Управління процесом формування й функціонування Пенсійного фонду України в умовах ринкових перетворень.	Основні перешкоди на шляху запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні та засоби їх подолання.
42.	Недержавне соціальне страхування: сутність, організація, проблеми та перспективи розвитку.	Поняття про Накопичувальний фонд. Склад та виключні повноваження Ради накопичувального фонду. Джерела формування коштів Накопичувального фонду.
43.	Іноземний досвід недержавного пенсійного страхування.	Порядок надання застрахованим особам інформації про пенсійні активи у системі загальнообов'язкового накопичувального страхування.
44.	Проблеми та перспективи розвитку соціального страхування в Україні.	Цілі державного регулювання та нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Органи, що здійснюють державне регулювання та нагляд стосовно загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
45.	Соціальний захист населення в умовах трансформації економіки.	Недержавне пенсійне забезпечення, що здійснюється пенсійними фондами.
46.	Значення рівня розвитку соціального страхування для ефективної роботи підприємств у сучасних умовах.	Пенсійний контракт та пенсійна схема.

Практичне питання

Задача1

Технологом цеху Степаненко Г.І. у січні 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 8 до 21 січня 2016 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 1800 грн., щомісяця вплачувалась премія в розмірі 20% від окладу, у

листопаді виплачено 1000грн.матеріальної допомоги, у грудні 2012 був у відпустці 31 календарних день,. Страховий стаж з 19 лютого 2005 року.

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 2

Головним інженером Івановим у липні 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 12 до 25 липня 2016 року . На протязі року його оклад не змінювався і складає 2500 грн. , щомісяця вплачувалась премія в розмірі 20% від окладу , у червні 2016 року був у відпустці 24 календарних дні, хворів Страховий стаж з 10 липня 2005 року. Премія за підсумками роботи за минулий рік - 8000 грн. було виплачено у лютому 2016 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 3

Комерційним директором Івановим у лютому 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 15 до 25 лютого 2016 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 2050 грн. , щомісяця вплачувалась премія в розмірі 30% від окладу . Страховий стаж з 2лютого 2012р.. Премія за підсумками роботи за минулий рік - 16000 грн.

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 4

Головним інженером Івановим у січні 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 2 до 22 січня 2016 року.. На протязі року його оклад не змінювався і складає 2500 грн. щомісяця вплачувалась премія в розмірі 20% від окладу , у серпні був у відпустці 31 календарних дні, Премія за підсумками роботи за минулий рік – 12600 грн у грудні 2012 року Страховий стаж з 21 січня 2005р. Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 5

Зварювальником Лоскутовим С.С. у квітні 2017 року надано лікарняний лист на час хвороби з 13 до 31 березня 2017 року На протязі року його оклад не змінювався і

складає 2400 грн., щомісяця вплачувалась премія в розмірі 10% від окладу , у листопаді 2012 року був у відпустці 24 календарних дня,. Страховий стаж з 15 березня 2006 р. . Премія за підсумками роботи за минулий рік - 8000 грн. було виплачено у лютому 2017 року Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 6

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 вересня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

Вересень 3620грн

Жовтень 4890 грн

Листопад 4100грн

Грудень 4500 грн

Січень 5300 грн.;

Лютий 4200грн

Березень 5050 грн.;

Квітень 4550 грн.;

Травень 5750 грн.;

Червень 5075 грн.;

Липень 4235 грн.;

Серпень 6000 грн

У квітні нараховано матеріальну допомогу у сумі 1500 грн.

Страховий стаж працівника з 16 вересня 2016р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 7

Працівник Спирін І І хворів з 13 по 27 червня 2017 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

Червень 4075 грн.;

Липень 5235 грн.;

Серпень 5000 грн

Вересень 4950грн

Жовтень 4890 грн

Листопад 4100грн

Грудень 5500 грн

Січень 4300 грн.;

Лютий 4550 грн.;

Березень 5050 грн.;

Квітень 5550 грн.;

Травень 4750 грн.;

У січні 2016 року нараховано матеріальну допомогу у сумі 2500 грн. Премія за підсумками роботи за минулий рік – 12600 грн нараховано у грудні 2017 року. Страховий стаж працівника 5 червня 2013р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 8

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 19 грудня 2018 року за власним божанням. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 1 січня 2018 року. Страховий стаж особи – з 22 жовтня 2014 року.. Дані для розрахунку наведено в таблиці.

Розрахунковий період	Відпрацьовані дні	Нарахована заробітна плата, грн	Премія за результатами 2017 року	Матеріальна допомога
Грудень 2017	31	4200		
2018 рік				
Січень	31	3050		
Лютий	28	3750	18540	
Березень	31	4050		
Квітень	30	2950		2800
Травень	31	3750		
Червень	30	3075		
Липень	31	4300		
Серпень	31	3850		
Вересень	30	4000		1000
Жовтень	31	3750		
Листопад	30	3800		

Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо застрахована особа уже працювати на новому місці через 1 рік 3 місяці

Задача 9

Бухгалтером Івановою О.О надано лікарняний лист з 2 червня 2018 року на допомогу з вагтності та пологів. Страховий стаж 3 місяці 15 днів. Оклад 4000 грн., премія 10 %. Розрахувати суму нарахованих декретних., якщо вона народила двоє дітей

Задача 10

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 19 липня 2018 року. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 1 серпня 2018 року. Страховий стаж особи – з 2 жовтня 2012 року.. Дані для розрахунку наведено наступні дані

2017 рік

Липень 4235 грн.;

Серпень 3000 грн

Вересень 3740 грн.

Жовтень 2 050грн.;

Листопад 2850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3950 грн.;

Березень 4050 грн.;

Квітень 3550 грн.;

Травень 4750 грн.;

Червень 3075 грн.;

У квітні 2018 року нарахована премія с сумі 8480 грн за резудьтатами 2017 року

У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 2000 грн.

Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо застрахована особа працювати стала тільки через 2 роки

Задача 11

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 22 вересня 2018 року. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 1 листопада 2018 року. Страховий стаж особи – з 21 жовтня 2009 року. Дані для розрахунку наведено наступні дані

2017 рік

Вересень 3740 грн

Жовтень 4 050 грн.;

Листопад 3850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3750 грн.;

Березень 2050 грн.;

Квітень 2550 грн.;

Травень 2750 грн.;

Червень 3075 грн.;

Липень 3235 грн.;

Серпень 3000 грн.

у квітні 2018 року нарахована премія с сумі 12840 грн за результатами 2017 року

У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 1500 грн.

Розрахувати суму допомоги по безробіттю

Задача 12

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 2 вересня 2018 року. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 22 вересня 2018 року. Страховий стаж особи – з 4 березня 2007 року. Дані для розрахунку наведено наступні дані

2017 рік

Вересень 3740 грн

Жовтень 5 050грн.;

Листопад 3850 грн.;

Грудень 3970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3750 грн.;

Березень 2050 грн.;

Квітень 2550 грн.;

Травень 2750 грн.;

Червень 3075 грн.;

Липень 3835 грн.;

Серпень 4000 грн.

у квітні 2018 року нарахована премія с сумі 8840 грн за результатами 2017 року

У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 2500 грн.

Розрахувати суму допомоги по безробіттю

Задача 13

Головним інженером Івановим у липні 2018 року надано лікарняний лист на час хвороби з 12 до 25 липня 2018 року . На протязі року його оклад не змінювався і складає 4800 грн. , щомісяця вплачувалась премія в розмірі 30% від окладу , у червні 2017 року був у відпустці 24 календарних дні, хворів Страховий стаж з 10 липня 2015 року. Премія за підсумками роботи за минулий рік -18000 грн. було виплачено у лютому 2018 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 14

Комерційним директором Івановим у лютому 2018 року надано лікарняний лист на час хвороби з 5 до 21 лютого 2018 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 4900 грн. , щомісяця вплачувалась премія в розмірі 25% від окладу . Страховий стаж з 14 лютого 2012 р.. Премія за підсумками роботи за минулий рік - 16000 грн.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 15

Головним інженером Івановим у січні 2018 року надано лікарняний лист на час хвороби з 12 до 29 січня 2018 року.. На протязі року його оклад не змінювався і складає 5700 грн. щомісяця вплачувалась премія в розмірі 10% від окладу , у серпні був у відпустці 31 календарних дні, Премія за підсумками роботи за минулий рік – 18600 грн у грудні 2017 року Страховий стаж з 11 січня 2010р. Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 16

Зварювальником Лоскутовим С.С. у квітні 2019 року надано лікарняний лист на час хвороби з 08 до 31 березня 2019 року На протязі року його оклад не змінювався і складає 2700 грн., щомісяця вплачувалась премія в розмірі 40% від окладу , у листопаді 2016 року був у відпустці 24 календарних дня,. Страховий стаж з 05 березня 2012 р. . Премія за підсумками роботи за минулий рік -14000 грн. було виплачено у лютому 2017 року Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 17

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 вересня 2019 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

Вересень 4250 грн

Жовтень 5890 грн

Листопад 4100грн

Грудень 4500 грн

Січень 5300 грн.;

Лютий 4200грн

Березень 4950 грн.;

Квітень 4350 грн.;

Травень 4750 грн.;

Червень 5275 грн.;

Липень 5435 грн.;

Серпень 4700 грн

У квітні нараховано матеріальну допомогу у сумі 800 грн.

Страховий стаж працівника з 6 вересня 2013р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 18

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 червня 2019 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

Липень 4435 грн.;

Серпень 3700 грн

Вересень 4250 грн

Жовтень 5890 грн

Листопад 4100грн

Грудень 6800 грн

Січень 5400 грн.;

Лютий 4950 грн.;

Березень 5950 грн.;

Квітень 4750 грн.;

Травень 4850 грн.;

Червень 4275 грн.;

У січні 2019 року нараховано матеріальну допомогу у сумі 2500 грн.

Премія за підсумками роботи за минулий рік – 18600 грн нараховано у грудні 2017 року

Страховий стаж працівника з 1 червня 2013р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 19

Бухгалтером Івановою О.О надано лікарняний лист з 2 червня 2018 року на допомогу з вагтності та пологів. Страховий стаж 3 місяці 15 днів. Оклад 5000 грн., премія 40 %. Розрахувати суму нарахованих декретних.

Задача 20

Технологом Петровою О.К надано лікарняний лист з 4 квітня 2018 року на допомогу з вагтності та пологів. Страховий стаж 5 років 7 місяців 15 днів. Оклад 4600 грн., премія 15 %. У лютому виплачено матеріальну допомогу у сумі 1000 грн. Розрахувати суму нарахованих декретних.

Задача 21

Працівник подав листок непрацездатності з 16 по 24.08.2018 включно. Страховий стаж з 11 січня 2011 року За попередні 12 місяців працівнику щомісяця нараховувалася заробітна плата 4250 грн. та 20% премії. У липні працівник був у відпустці з 01.07.17 по 31.07.17 включно Сума відпускних склала 5000 грн. Одноразова допомога до відпустки 3400 грн. , у лютому 2018 року нарахована премія с сумі 6600 грн за резудьтатами 2017 року. Розрахувати суму нарахованих лікарняних за рахунок підприємства

Задача 22

Працівник хворів з 13 по 28 липня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2018 рік

Липень 4235 грн.;

Серпень 3000 грн

Вересень 3740 грн.

Жовтень 2 050грн.;

Листопад 2850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3950 грн.;

Березень 4050 грн.;

Квітень 3550 грн.;

Травень 4750 грн.;

Червень 3075 грн.;

У квітні 2018 року нарахована премія с сумі 8480 грн за результатами 2018 року. У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 2000 грн. Страховий стаж працівника з 17 вересня 2014 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 23

Працівник хворів з 20 по 31 березня 2018 року . За попередні 12 місяців працівнику нараховане 84648,92грн.. у січні 2018 року нарахована премія с сумі 15645 грн за результатами 2018 року. Страховий стаж працівника з 31 червня 2011 року.

Розрахувати суму лікарняних нарахованих працівнику

Задача 24

Працівник подав листок непрацездатності з 6 по 21.09.2018 включно. Страховий стаж з 29 липня 2010 року За попередні 12 місяців працівнику щомісяця нараховувалася заробітна плата 5280 грн. та 15% премії. У травні працівник був у відпустці з 01.05.17 по 31.05.17 включно, сума відпускних склала 4980 грн. Одноразова допомога до відпустки 3000 грн. , у лютому 2018 року нарахована премія с сумі 12660 грн за результатами 2017 року. Розрахувати суму лікарняних нарахованих працівникові

Задача 25

Працівник хворів з 3 по 17 вересня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2017 рік

Вересень 3740 грн

Жовтень 4 050грн.;

Листопад 3850 грн.;

Грудень 2970 грн.;

2018 рік

Січень 3050 грн.;

Лютий 3750 грн.;

Березень 2050 грн.;

Квітень 2550 грн.;

Травень 2750 грн.;

Червень 3075 грн.;

Липень 3235 грн.;

Серпень 3000 грн.

у квітні 2018 року нарахована премія с сумі 12840 грн за результатами 2017 року. У лютому 2018 нараховано матеріальну допомогу у сумі 1500 грн. Страховий стаж працівника з 7 вересня 2013 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 26

Застрахована особа була відсутня на роботі через тимчасову непрацездатність з 10 по 28 грудня 2018 року. Страховий стаж – з 15 вересня 2013 року. Визначити величину виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в цілому, а також з виокремленням виплат за рахунок коштів роботодавця та за рахунок Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Розрахунковий період	Відпрацьовані дні	Нарахована заробітна плата, грн	Премія за результатами 2017 року	Матеріальна допомога
Грудень 2017	31	4200		
2018 рік				
Січень	31	3050		
Лютий	28	3750	18540	
Березень	31	4050		
Квітень	30	2950		2800
Травень	31	3750		
Червень	30	3075		
Липень	31	4300		
Серпень	31	3850		
Вересень	30	4000		1000
Жовтень	31	3750		
Листопад	30	3800		

Задача 27

Застрахована особа була відсутня на роботі через тимчасову непрацездатність з 11 по 30 вересня 2018 року. Страховий стаж – з 15 вересня 2011 року. Визначити величину виплат у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в цілому, а також з

виокремленням виплат за рахунок коштів роботодавця та за рахунок Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Розрахунковий період	Відпрацьовані дні	Нарахована заробітна плата, грн	Премія за результатами 2017 року	Матеріальна допомога
2017 рік				
Вересень	30	3000		2000
Жовтень	31	3750		
Листопад	30	3800		
Грудень	31	5200		
2018 рік				
Січень	31	4350		
Лютий	28	3950	13540	
Березень	31	4450		
Квітень	30	3950		3800
Травень	31	3950		
Червень	30	3975		
Липень	31	4300		
Серпень	31	3950		

Задача 28

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами настала у застрахованої особи з 7 липня 2007 р. Оклад її за останні 12 місяців не змінювався і склав 3800 грн і 10% премія щомісяця У розрахунковому періоді, за який обчислюється середня заробітна плата, застрахована особа була тимчасово непрацездатною і не працювала в червні 2018 року за які їй нараховано основну заробітну плату в сумі 4000 гривень. У червні застрахованій особі також було нараховано одноразову премію до свята — 3000 гривень та матеріальну допомогу - 1400 гривень. . Визначити величину допомоги по вагітності і пологам, якщо застрахована особа відноситься до 2 категорії Чернобильців.

Задача 29

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 червня 2018 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

2017

червень 3800 грн
 липень 3400 грн.;
 серпень 3950 грн.;
 вересень 2950 грн.;
 жовтень 3750 грн.;
 листопад 3850 грн.;
 Грудень 2800 грн
 2018

Січень 2400 грн.;
 Лютий 2950 грн.;
 Березень 2950 грн.;
 Квітень 2750 грн.;
 Травень 2850 грн.;

У січні 2018 року нараховано матеріальну допомогу у сумі 2500 грн.

Премія за підсумками роботи за минулий рік – 18600 грн нараховано у грудні 2017 року Страховий стаж працівника з 11 червня 2011р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 30

Бухгалтером Івановою О.О надано лікарняний лист з 2 червня 2018 року на допомогу з вагітності та пологів. Страховий стаж 3 роки 7 місяців 15 днів. Оклад 4000 грн., премія 30 %. Розрахувати суму нарахованих декретних, якщо застрахована особа відноситься до 2 категорії Черnobильців

Задача 31

Зварювальником Лапіним С.С. у березні 2017 року надано лікарняний лист на час хвороби з 3 до 23 березня 2017 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 2200 грн., щомісяця вплачувалась премія в розмірі 15% від окладу, у грудні 2012 року був у відпустці 24 календарних дня, Страховий стаж з 20 вересня років 1999 року..

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 32

Технологом цеху Степаненко Г.І. у січні 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 8 до 21 січня 2016 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 1800 грн., щомісяця вплачувалась премія в розмірі 20% від окладу , у листопаді виплачено 1000грн.матеріальної допомоги, у грудні 2012 був у відпустці 31 календарних день,. Страховий стаж з 19 лютого 2005 року.

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 33

Головним інженером Івановим у липні 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 12 до 25 липня 2016 року . На протязі року його оклад не змінювався і складає 2800 грн. , щомісяця вплачувалась премія в розмірі 30% від окладу , у червні 2016 року був у відпустці 24 календарних дні, хворів Страховий стаж з 10 липня 2005 року. Премія за підсумками роботи за минулий рік -18000 грн. було виплачено у лютому 2016 року

Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 34

Комерційним директором Івановим у лютому 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 5 до 21 лютого 2016 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 2900 грн. , щомісяця вплачувалась премія в розмірі 25% від окладу . Страховий стаж з 14 лютого 2008 р.. Премія за підсумками роботи за минулий рік - 16000 грн.Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 35

Головним інженером Івановим у січні 2016 року надано лікарняний лист на час хвороби з 12 до 29 січня 2016 року.. На протязі року його оклад не змінювався і складає 2700 грн. щомісяця вплачувалась премія в розмірі 10% від окладу , у серпні був у відпустці 31 календарних дні, Премія за підсумками роботи за минулий рік – 18600 грн у грудні 2012 року Страховий стаж з 11 січня 2005р. Розрахувати суму

лікарняних нараховану за рахунок фонду соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності

Задача 36

Зварювальником Лоскутовим С.С. у квітні 2017 року надано лікарняний лист на час хвороби з 08 до 31 березня 2017 року. На протязі року його оклад не змінювався і складає 2700 грн., щомісяця вплачувалась премія в розмірі 40% від окладу, у листопаді 2012 року був у відпустці 24 календарних дня. Страховий стаж з 05 березня 2006 р. Премія за підсумками роботи за минулий рік -14000 грн. було виплачено у лютому 2017 року. Розрахувати суму лікарняних нараховану за рахунок підприємства

Задача 37

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 вересня 2017 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

Вересень 4250 грн

Жовтень 2890 грн

Листопад 4100грн

Грудень 2800 грн

Січень 2400 грн.;

Лютий 2950 грн.;

Березень 2950 грн.;

Квітень 2350 грн.;

Травень 2750 грн.;

Червень 3275 грн.;

Липень 3435 грн.;

Серпень 3700 грн

У квітні нараховано матеріальну допомогу у сумі 1800 грн.

Страховий стаж працівника з 6 вересня 2006р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 38

Працівник Спирін І І хворів з 3 по 17 червня 2017 року. За попередні 12 місяців працівнику нараховано заробітну плату:

Червень 4870 грн

Липень 3435 грн.;

Серпень 3700 грн

Вересень 4250 грн

Жовтень 2890 грн

Листопад 4100грн

Грудень 2800 грн

Січень 2400 грн.;

Лютий 2950 грн.;

Березень 2950 грн.;

Квітень 2750 грн.;

Травень 2850 грн.;

У січні 2016 року нараховано матеріальну допомогу у сумі 2500 грн.

Премія за підсумками роботи за минулий рік – 18600 грн нараховано у грудні 2012 року

Страховий стаж працівника з 1 червня 2009р.

Розрахувати суму лікарняних нараховану робітнику

Задача 39

Працівник подав листок непрацездатності з 16 по 24.08.2018 включно. Страховий стаж з 11 січня 2011 року За попередні 12 місяців працівнику щомісяця нараховувалася заробітна плата 4250 грн. та 20% премії. У липні працівник був у відпустці з 01.07.17 по 31.07.17 включно Сума відпускних склала 5000 грн. Одноразова допомога до відпустки 3400 грн. , у лютому 2018 року нарахована премія с сумі 6600 грн за результатами 2017 року. Розрахувати суму нарахованих лікарняних за рахунок підприємства

Задача 40

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 19 жовтня 2018 року. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 1 листопада 2018 року. Страховий стаж особи – з 21 жовтня 2010 року. Розрахунковим є період з 1 жовтня 2017 по 30 вересня 2018 року. Дані для розрахунку наведено в таблиці.

Місяці	Кількість календарних днів	Заробітна плата	Відпускні	Премія за підсумками роботи за рік	Матеріальна допомога на оздоровлення
2017					
жовтень	31	3200			
листопад	30	4300			
грудень	31	4000			
2018					
січень	31	3800			
лютий	28	3850			
березень	31	3600			
квітень	30	3700	-	13800	-
травень	31	3700	-	-	-
червень	30	3700	-	-	-
липень	31	725	2900	-	5000
серпень	31	3700	-	-	-
вересень	30	3700	-	-	-

Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо у липні 12 числа 2018 року застрахована особа уже працювала на новому місці.

Задача 41

Найманого працівника звільнено 18 грудня 2018 року за власним бажанням. Ставши на облік у службі зайнятості, особа визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 27 грудня 2018 року. Страховий стаж працівника – з 24 грудня 2007 року. Середньоденна заробітна плата за 12 місяців перед настанням страхового випадку становить 340 грн. Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо з 20 серпня 2018 року застрахована особа уже працювала на новому місці.

Задача 42

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 20 вересня 2018 року. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням

допомоги по безробіттю з 1 жовтня 2018 року. Страховий стаж особи – з 19 жовтня 2014 року. Дані для розрахунку в таблиці.

Розрахунковий період	Відпрацьовані дні	Нарахована заробітна плата, грн	Премія за результатами 2017 року	Матеріальна допомога
2017 рік				
Вересень	30	3000		2000
Жовтень	31	3750		
Листопад	30	3800		
Грудень	31	5200		
2018 рік				
Січень	31	4350		
Лютий	28	3950	13540	
Березень	31	4450		
Квітень	30	3950		3800
Травень	31	3950		
Червень	30	3975		
Липень	31	4300		
Серпень	31	3950		

Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо застрахована особа працювати стала тільки через 1 рік і 6 місяців

Задача 43

Застрахована особа звільнилася з основного місця роботи 19 січня 2018 року. Ставши на облік у службі зайнятості, визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 1 лютого 2018 року. Страховий стаж особи – з 2 жовтня 2012 року.. Дані для розрахунку наведено в таблиці.

Місяці розрахункового періоду	Кількість календарних днів	Заробітна плата	Відпускні	Премія за підсумками роботи за рік	Матеріальна допомога на оздоровлення
2018					
січень	31	4300			
лютий	28	4850			
березень	31	3900			
квітень	30	3700	-	15800	-
травень	31	3300	-	-	-
червень	30	5300	-	-	-
липень	31	525	3900	-	1000
серпень	31	4100	-	-	-
вересень	30	3700	-	-	-
жовтень	31	4500			
листопад	30	4300			
грудень	31	4000			

Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо застрахована особа працювати стала тільки через 2 роки

Задача 44

Найманого працівника звільнено 8 липня 2018 року за власним бажанням. Ставши на облік у службі зайнятості, особа визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 17 липня 2018 року. Страховий стаж працівника – з 23 грудня 2008 року. Середньоденна заробітна плата за 12 місяців перед настанням страхового випадку становить 280 грн. Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо з 20 травня 2018 року застрахована особа уже працювала на новому місці.

Задача 45

Найманого працівника звільнено 14 березня 2018 року за власним бажанням. Ставши на облік у службі зайнятості, особа визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 28 березня 2018 року. Страховий стаж працівника – з 23 липня 2008 року. Середньоденна заробітна плата за 12 місяців перед настанням страхового випадку становить 278 грн. Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо з тільки через 2 роки застрахована особа уже працювала на новому місці.

Задача 46

Найманого працівника звільнено 17 жовтня 2018 року за власним бажанням. Ставши на облік у службі зайнятості, особа визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 25 жовтня 2018 року. Страховий стаж працівника – з 2 січня 2015 року. Середньоденна заробітна плата за 12 місяців перед настанням страхового випадку становить 198 грн. Розрахувати суму допомоги по безробіттю, якщо через 90 днів застрахована особа уже працювала на новому місці.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Обов'язкова література

1. Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України №16/98-ВР від 1998 р.
2. Про державні соціальні стандарти та державні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. Редакція станом на 2007.12.28
3. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 р. № 804-XII [Електроний ресурс] // Режим доступу до Закону: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=803-12>
4. Про заходи щодо вдосконалення системи загальнообов'язкового державного соціального страхування: Указ Президента від 11.07.2005 року № 1114/2005-рп.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV.
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві і професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105 – XIV.
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III
8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням: Закон України від 18.01.01 р. № 2240-III.
9. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування Закон України від 26.06.1997 р. №400/97-ВР.
10. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV
11. Про пенсійне забезпечення: Закон України № 1788-XII від 05.11.1991 р.
12. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами. Закон України від 21.12.2000 р. № 2181-III

13. Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування: Закон України від 11.01.2001 р. №2213-III.

14. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 № 966-IV.

15. Постанова Верховної Ради України № 3578-XII від 21.12.1993 р. «Концепція соціального забезпечення населення України».

16. Постанова Кабінету Міністрів України № 39 «Про створення Пенсійного фонду»

17. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання пенсійного фонду України» від 16.09.1992 р. № 534.[Електроний ресурс]. // Режим доступу до Постанови: www.kmu.gov.ua/.../article?art_id...

18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження бюджету Пенсійного фонду на 2008 р.». №30 від 30.01.2008 р.

19. Постанова Кабінету Міністрів України № 815 від 13.06. 2007 р. «Про затвердження Національного плану розвитку системи охорони здоров'я на період до 2010 року».

20. Постанова Кабінету Міністрів України №1498 від 16.11.2001 р. «Про доповнення Постанови Кабінету Міністрів України № 794 від 04.06.1998 р. «Про затвердження Положення про організацію персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування».

21. Постанова Кабінету Міністрів України №497 від 11.04.2002 р. «Про забезпечення виконання функцій з призначення і виплати пенсій органами Пенсійного фонду Кабінету Міністрів України.

22. Постанова Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2000 р. «Про затвердження переліку професійних захворювань».

23. Постанова Кабінету Міністрів України № 1306 від 22.08.2000 р. «Про затвердження Порядку видачі і зразка посвідчення про загальнообов'язкове соціальне страхування».

24. Постанова Кабінету Міністрів України № 1266 від 26.09.2001 р. «Про обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням».

25. Постанова Кабінету Міністрів України № 1423 від 13.09.2000 р. «Про затвердження Порядку визначення страхових тарифів для підприємств, закладів і організацій на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві і професійного захворювання».

26. Постанова правління Пенсійного фонду України від 03.06.1999 р. «Інструкція про порядок розрахунку і сплати підприємствами, організаціями, установами і громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також облік їх надходжень до Пенсійного фонду України».

27. Постанова Правління Фонду № 66 від 26.06.2001 р. «Інструкція про порядок надходження, обліку та витрачання коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності»

28. Положення №345 від 01.06.1994 р. «Про Пенсійний фонд України».

29. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 405 від 13.11.2001 р. «Інструкція про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян».

Додаткова література

30. Виноградова О. «Совковую» медицину нужно менять на страховую // Финансовые услуги. – 2002. – № 5-6. – С. 38-39.

31. Виплати на дітей // Урядовий кур'єр. – 2008. - № 58. – С.21.

32. Временко Л. Больничные кассы – альтернатива медицинского страхования ? // Финансовые услуги. - 2002. – № 5-6. – С.40-42.

47.Говорушко Т.А. Страхові послуги: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 400 с.

48.Горілий А.Г. Історія соціальної роботи: Навчальний посібник. - Тернопіль: Астон, 2004. - 174 с.

33. Григораш Г.В., Григораш Т.Ф. та ін. Системи соціального страхування зарубіжних країн: Навч посібник. К.: Центр учбової літератури. - 2008. – 144с.

34. Губар О.С. Медичне страхування в країнах Європейського Союзу // Фінанси України. – 2003. - № 7. – С. 130-136.
35. Губар О.С. Соціальне страхування у забезпеченні суспільного добробуту // Фінанси України. – 2002. - № 8. – С. 130-133.
36. Денисенко О. Пенсійному забезпеченню – сучасні рішення // Урядовий кур'єр. – 2003. - № 235. – С.8.
37. Державна допомога дітям // Урядовий кур'єр. – 2008. - № 72. – С.7.
38. Джингир Ю., Ковриженко Д. Соціальні послуги: хто, кому, як і скільки? // Урядовий кур'єр. – 2008. - №23. – С.8.
39. Допомога при народженні дитини // Урядовий кур'єр. – 2007. - № 55. – С.21.
40. Економічний словник-довідник / За ред. М.А.Сіроштан, Г.М.Григорян, Л.М.Сєдова, І.С.Зайцева, С.В.Лукашев, О.О.Пономаренко. – Х.: РВВ ХДЕУ, 1999. - 148с.
41. Загребний В. Проблеми медичного страхування в Україні // Економіст. - 2003. - № 2. – С.10-11.
42. Зайчик Б.О. Характеристика і напрями реформування пенсійної системи в Україні // Фінансова консультація. - 2002. - №1/2. – С. 95-99.
- 49.ЗарубаО.Д. Страхова справа: Підручник.-К.:Знання, 1998.-321с.
43. Зарудний О. Страхові внески і стаж // Урядовий кур'єр. – 2006. - № 57. – С.5.
- 50.Капитоненко В.В. Финансовая математика и ее приложения: Учебно-практическое пособие. - М.: Приор, 1999. - 144 с.
44. Кір'ян Т.О. Страхова пенсійна виплата – чи можна надати їй більше цивілізованого вигляду? // Україна: аспекти праці. – 2002. - № 3. – С. 29-33.
45. Коваль Л. Соціальні послуги – за вищими стандартами // Урядовий кур'єр. – 2006. - № 223. – С.4.
46. Кокіна В. Перерахунок пенсій держслужбовцям // Урядовий кур'єр. – 2007. - № 109. – С. 6.
47. Курсаков А.С. Соціальний захист населення як важливий фактор соціальної практики в Україні // Грані. – 2000. - № 6. – С.119-125.

48. Лесенко Г. Додержання мінімальних норм соціального забезпечення потерпілих у разі нещасного випадку на виробництві // Охорона праці. – 2002. - № 3. – С. 39-42.

49. Львовчкін С.К. Соціальний захист населення у контексті фінансової політики // Науковий вісник [ДПА України]. – 2000. – № 2. – С. 87-90.

51. Мальїхін В.И. Финансовая математика: Учебное пособие. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. - 247 с.

50. Маркіна Т. На розмір впливатиме страховий стаж // Урядовий кур'єр. – 2004. - № 32. – С. 7.

51. Мачуга Н. Проблеми медичного страхування на Україні // Банківська справа. – 2000. – № 5. – С. 23-25.

52. Момотюк Л. Роль недержавних пенсійних фондів у системі пенсійного забезпечення // Фінанси України. - 2006. - № 5. - С. 71-77.

53. Надточій Б. Соціальне страхування в контексті історії // Соціальний захист . – 2003. - № 2,3. - С. 20-24; С. 29-33.

54. Надточій Б. Три удари по пенсійній реформі - що робити далі? // Україна: аспекти праці. - 2005. - № 6. - С. 8-13.

55. Новиков А. Постановка вопроса о финансовых аспектах российской пенсионной реформы // Финансы и кредит. - 2005. - № 34. - С. 68-71.

56. Новикова І. Вплив економічних чинників на ефективність корпоративних пенсійних програм // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - № 1. - С. 48-54.

57. Оподаткування в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.М.Дєєва, Н.І.Редіна, Т.О.Дулік, Т.Ю.Александрюк та ін.; За ред. Н.І.Редіної. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2009. - 550с.

52. Основи актуарних розрахунків: Навчально-методичний посібник. -К.: Алерта, 2004. - 328 с.

58. Розвиток систем соціального захисту в умовах глобалізації економіки: Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.05.01 / С.В. Сіденко; НАН України, Ін-т світ, економіки і міжнар. відносин. - К., 1999. - 30 с.

59. Сандлер Д. Проблеми і перспективи становлення сучасної системи пенсійного забезпечення в Російській Федерації та Україні // Україна: аспекти праці. - 2005. - № 7. - С. 10-14.

60. Стожок Л. Напрямки вдосконалення системи державного пенсійного страхування в Україні // Україна: аспекти праці. - 2006. - № 1. - С. 13-19.

53. Страхіві послуги: Навчально-методичний посібник. - К.: КНЕУ, 2000.- 124 с.

54. Страхування: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К.: КНЕУ, 2000. - 120 с.

61. Ткаченко Л. Пенсійна реформа в Україні: крок уперед, два кроки назад // Україна: аспекти праці. - 2005. - № 8. - С. 13-19.

62. Фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / О.Р. Романенко, С.Я. Огородник, М.С. Зязюн, А.А. Славкова. - К.: КНЕУ, 2006.-387 с.

55. Шахов В.В. Страхование: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ, 2001. - 311 с.

63. Шевчук П.І. Соціальна політика.- Львів: Світ, 2003. – 400с.

64. Шпитяк І. Соцпослуги в контексті євроінтеграції // Урядовий кур'єр 9 вересня 2006 року. – № 168. – С. 7.

65. Юрій С.І., Шаварина М.П., Шаманська Н.В. Соціальне страхування: Підручник. – К.: Кондор. – 2004. – 464 с.

56. Юрій С.І., Шаварина М.П., Шаманська Н.В. Соціальне страхування: Підручник. - К.: Кондор, 2006. - 464 с.

66. Ягодка А. Соціальна інфраструктура і політика. Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 212 с.

67. Якимець В. Соціальний захист населення – практика і проблеми. // Праця і заробітна плата. – 2000. - № 28.

68. Якимів А. Формування системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні // Регіональна економіка. – 2001. - № 4. – С. 199-207.

69. Яценко А. Пенсійна система України на порозі кардинальних змін. // Економіка. Фінанси. Право: - 2000. - № 2.

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 - Розподіл балів за темами та видами роботи студентів

№ теми	Назва теми та вид роботи	Об'єкти контролю	Кількість балів
1	2	3	4
Модуль 1			
<i>Змістовий модуль 1 «Механізм функціонування системи соціального страхування в Україні»</i>			
1. Сутність, принципи й роль соціального	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
		Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
<i>Всього за тему</i>			5
2. Державне регулювання соціального	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	1
		Активність при обговоренні питань.	0,5
		Результати тестування.	0,5
<i>Всього за тему</i>			3
3. Напрямки удосконалення соціального	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	1
		Активність при обговоренні питань.	0,5
		Результати тестування.	0,5
<i>Всього за тему</i>			3
<i>Всього за змістовий модуль 1</i>			11
<i>Змістовий модуль 2. Механізм функціонування окремих видів соціального страхування</i>			
4. Ст ра	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1

		Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
	Практичне заняття	Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
		Рівень знань, виявлений студентом при вирішенні ситуаційного завдання.	1
<i>Всього за тему</i>			6
5. Страхування тимчасової втрати працездатності	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
		Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
		Рівень знань, виявлений студентом при вирішенні ситуаційного завдання.	1
<i>Всього за тему</i>			6
6. Страхування на випадок безробіття	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
		Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
		Рівень знань, виявлений студентом при вирішенні ситуаційного завдання.	1
<i>Всього за тему</i>			6
7. Медичне страхування	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
		Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
<i>Всього за тему</i>			5
Інше	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1

		Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
	Практичне заняття	Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
		Рівень знань, виявлений студентом при вирішенні ситуаційного завдання.	1
<i>Всього за тему</i>			6
10. Зарубіжний досвід у сфері соціального	Самостійна робота	Вивчення і конспектування теоретичного матеріалу за темою.	1
	Практичне заняття	Рівень знань, виявлений студентом у відповідях і виступах.	2
		Активність при обговоренні питань.	1
		Результати тестування.	1
<i>Всього за тему</i>			5
<i>Всього за змістовий модуль 2</i>			39
Модульний контроль	Відповідь на теоретичне питання		5
	Індивідуальне завдання	Аналіз ситуаційного завдання.	6
	Тестування		Результати тестування.
<i>Всього за модульний контроль</i>			15
Модуль 2. Індивідуальна робота			
Індивідуальне завдання науково-	наукової тематики кафедри;	Проведення бібліографічного огляду наукової літератури.	3
	індивідуальних планів викладачів;	Підготовка наукової доповіді та тез доповіді.	7
	студентської науково-дослідної групи	Виступ на студентській науковій конференції.	5
залік	Відповіді на теоретичні запитання.		10
	Аналіз ситуаційних завдань.		10
<i>Всього за іспит</i>			20
ВСЬОГО БАЛІВ			100